

danske bio analytikere

03/10

25. februar 2010

HÆMOSTASE ”- OG SÅ DYR”
HER HAR PATIENTERNE PELS, FJER OG SKÆL

JUBEL OVER NYT EMBRYOSCOPE

**UNGE LEDERE: VI HAR
INDFLYDELSE OG OPBÅKNING**

Få bedre råd

**STUDIE
FORSIKRING
2010**

Med en Studieforsikring hos BAUTA er du sikret til lav pris

Studieforsikringen omfatter:

- Familie/indboforsikring - 50% rabat
- Rejseforsikring Verden - 50% rabat
- Ulykkesforsikring - 25% rabat

Flere fordele:

- Har du en studieforsikring hos os, kan du få 25% studierabat på Bil-, Motorcykel- og Knallertforsikring
- Spar 8% ved at betale én gang om året

Studieforsikringen koster mellem 337 og 437 kr. pr. kvartal (indeks 2010) alt efter, hvor i landet du bor.

BAUTA FORSIKRING A/S

www.lb.dk - Tlf.: 3315 1545

06 bio NEWS

09 "HER BRÆNDER ALLE FOR DERES ARBEJDE"

Levende væsener med pels, fjer og skæl får også livsstilslidelser, der kan kræve biomedicinsk diagnostik. Reportage fra bioanalytikers arbejde i Institut for Mindre Husdyrs Sygdomme

11 NYT INITIATIV FOR FAGLIGHED OG FORMIDLING

Fra og med i år skal dimittenderne mundtligt fremlægge deres bachelorprojekter ved Bioanalytikeruddannelsen i Næstved

12 SIDSTE KURSUS MED VIPSEN

Initiativtageren til et af dbio's bedst sælgende kurser gennem årene Ugekursus i genteknologi – siger farvel.

16 FAGLIGT ARBEJDET I EN FERTILITETSKLINIK

Time-lapse fordel ved nyt Embryoscope i klinikken i Brædstrup

19 AT VÆLGE - OG VILLE - EN LEDERKARRIERE

Fire yngre bioanalytikerledere fortæller om, hvorfor de har valgt at blive ledere i eget fag

23 VOKSNE, VIDENDE OG HELT OPPE PÅ TÆERNE

De første hold meritstuderende på fjernuddannelsen er nu færdige. Mød tre ud af 9 nye kolleger.

26 NYT FRA HOVEDBESTYRELSEN

27 SPØRG dbios KONSULENTER

Om opsigelsesvarsler og fratrædelsesgodtgørelse

28 AKTIVITETER

30 ANNONCER

dbio NR. 3
25. februar 2010
udgiver
Danske Bioanalytikere
Sankt Annæ Plads 30
Postboks 74
1003 København K.
Tlf.: 4695 3535
Fax: 4695 3500
e-mail: bladet@dbio.dk

www.dbio.dk

REDAKTIONSUDVALG
Camilla Bjerre, Dinah Sloth Andersen, Inger Merete Paulsen, Kirsten Riisgaard Sørensen, Lene Fryd, Hanne Nielsen, Jytte Kristensen (ansv.)

STILLINGSANNONCER
Pia Vinther Christensen, annoncer@dbio.dk
tlf. 4695 3535 lokal 3513

TEKSTSIDEANNONCER
Dansk Mediaforsyning
tlf. 70 22 40 88
dbiotekst@dmfnet.dk

DESIGN, PRODUKTION OG TRYK Datagraf Auning AS
Trykt på Miljøpapir

OPLAG 6.800
Udkommer hver måned

FORSIDE
Foto: Sine Fiig

Tilsluttet Dansk Fagpresseforening og Fagpressens Medie Kontrol.

Artikler i "danske bioanalytikere" dækker ikke nødvendigvis redaktionen/Danske Bioanalytikeres synspunkter. Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse, dog ikke i erhvervsmæssig sammenhæng.

AFLEVERINGSFRISTER
Sidste frist for aflevering af redaktionelt stof og annoncer er klokken 12.00 på dagen for deadline. Denne frist kan ikke overskrides.

Nr. 4 udkommer 31. marts 2010,
frist: 15. marts 2010
Nr. 5 udkommer 3. maj 2010,
frist: 13. april 2010
Nr. 6 udkommer 7. juni 2010,
frist: 17. maj 2010

Troponin I
CKMB
Myoglobin
βhCG
CRP
NT-proBNP
D-dimer
Troponin T*
hsCRP*
PT-INR*
APTT*

* Under udvikling

Laboratoriekvalitet til fingerspidserne POC

Det nye AQT90 FLEX immunoassay apparat

- Analyse af hjerte-, koagulations-, infektions- og graviditetsmarkører fra en enkelt prøve
- Overlegen analytisk præcision
- Måler på fuldblod eller plasma – ingen prøveforberedelse
- Automatiseret opblanding og måling
- Alle prøver bliver udført parallelt – op til tredive prøver i timen
- Ingen kontakt med blod eller affald
- Fuld dataudveksling

Simpler, faster, better

Panik koster dyrt

LEDER

En politiker fastslog engang, at næstefter kønsdriften, er jernbanedriften den sværeste at styre. I dag ved vi, at det er sygehusdriften.

De udmeldte budgetunderskud og fyringsrunder i fire af fem regioner viser, hvor umådeligt svært det er at få pengene til at passe fra år til år. En ting er, at vi med ny, men dyr, medicinsk teknologi hele tiden kan behandle flere kroniske og livstruede patienter, som dermed lever længere; det er hele idéen med et sundhedsvæsen. Men oveni kommer, at den siddende regering udsteder garantibeviser, der ikke er dækning for i regionernes økonomi. Den meget omtalte nedgroede tånegl skal have lige så hurtig behandling som patienten, hvor der er mistanke om kræft.

Det er vanskeligt at argumentere for, at vi som samfund IKKE skulle kunne garantere alle syge at få en diagnose eller påbegyndt en behandling indenfor en overskuelig tid. Men så må der investeres det, det koster.

Kløften mellem for store krav og for små rammebevillinger skaber en usund rytme i aktiviteterne; så skal der behandles på livet løs og ansættes medarbejdere. Så skal der pludselig bremses op og fyres i bundter. Panik koster dyrt, for enhver kan jo se, at lidt længere henne ad tidslinjen må der hyres dyre vikarer eller lægges opgaver ud til de private hospitaler, der jo nok ved at tage sig betalt. Behandlingsgarantierne står ved magt, forsikrer sundhedsministeren.

Det er dybt demotiverende for de dedikerede medarbejdere, der nu mister deres job i det offentlige sundhedsvæsen. Eller oplever, at vakante stillinger på deres arbejdsplads nedlægges. Det er ikke netop mere travlhed og stress, de ansatte har brug for, hvis de skal kunne opfylde diverse regeringsgarantier. Det er derfor beklageligt, at sygehusenes økonomi fastlægges fra år til år. Vi bør have mere langsigtede planer for, hvilke mål og visioner vi har for vores sundhedsvæsen. Og så DEREFTER sørge for at finde midlerne. Eller prioritere, hvis man virkelig ikke mener, at der skal tilføres nye bevillinger.

Her er et konkret forslag til, hvordan vi kan forhindre, at alt for mange patienter henvises til dyre behandlinger i det private: Vi fastholder diagnosegarantien – det er vigtigt for patienterne, at de får klar besked så hurtigt som muligt. Derefter indtræder en 'differentieret behandlingsgaranti', så de sygeste kommer i første række.

Det er sund fornuft i den nuværende situation.

› **Kommentér Bert Asbilds leder på www.dbio.dk**

BERT ASBILD FORMAND FOR DANSKE BIOANALYTIKERE

TRE HIV-SMITTEDE FUNDET VED DONORSCREENING I 2008

Der overføres sjældent smitte til transfusionspatienter fra donorer i det danske donorkorps, forlyder det i et nyhedsbrev fra Statens Serum Institut. Det heldige faktum tilskriver SSI de meget strenge kriterier for såvel optagelse i donorkorpset som forud for hver blodtapning.

Gennem de seneste 10 år er 15 donorer screenet positive for hiv, heraf tre førstegangsdonorer. Seks af donorerne var kvinder uden kendt risiko. Blandt de ni mænd havde seks kendt risiko; fire havde haft homo-/biseksuel adfærd, én havde haft sex med en prostitueret, og én havde haft sex med en kvinde fra det sydlige Afrika.

I samme 10-års periode blev 132 donorer fundet positive med hepatitis B, hovedparten af disse var opvokset i højendemiske områder. I samme periode blev 85 donorer testet positive

for hepatitis C. De hyppigste risikofaktorer i denne gruppe var tidligere intravenøst stofbrug, sex med en intravenøs stofbruger, tatovering eller piercing.

I 2008 blev der i alt screenet 356.974 portioner blod og i alt undersøgt 28.719 kandidatdonorer. Kandidatdonorer er førstegangsdonorer, altså personer, der ikke tidligere har givet blod, samt tidligere donorer, der vender tilbage til donorkorpset efter flere års pause.

Tre donorer blev testet positive med hiv – én kvinde og to mænd. Den ene donor havde haft over fem års donorpause og betegnes derfor som kandidatdonor. Det blev efterfølgende vurderet, at donor ikke var smittet ved tidligere bloddonation. De to andre donorer var førstegangsdonorer.

Smitemåden for én donor var ukendt, mens de andre to havde kendt risiko ved henholdsvis biseksuel adfærd og heteroseksuel adfærd i højendemisk område.

CONNIE TILBAGE I KITLEN

Connie Kruckow, forhenværende formand for Dansk Sygeplejeråd og Sundhedskartellet, tiltrådte 1. februar et barselsvikariat på Hillerød Sygehus. Her skal hun fungere som basissygeplejerske på gynækologisk-obstetrisk afdeling i foreløbigt 11 måneder.

”Jeg glæder mig rigtig meget, fordi jeg for mange år siden har været ansat på den afdeling, og det er mit gamle speciale, jeg vender tilbage til,” udtalte Kruckow til fagbladet Sygeplejersken i januar.

Hun fortæller desuden, at hun havde tænkt i lidt andre karrierebaner, da hun for godt ni måneder siden sagde farvel til posten som magtfuld formand i DSR. Bl.a. har et headhunterfirma haft fat i hende som kandidat til et direktørjob. Hun sprang fra i det afsluttende opløb; ”... efter den allersidste samtale fandt (jeg) ud af, at den organisation ikke var det, jeg ønskede. Det gav mulighed for eftertanke og en erkendelse af, at det ikke var endnu et lederjob, jeg havde brug for.”

Den 56-årige sygeplejerske, der senest havde med egentlig sygeplejefaglighed at gøre i 1987, får ellers endnu en gang en flot placering på den top-100-liste over magtens mænd og kvinder i sundhedsvæsenet, som ugeavisen Dagens Medicin laver hvert år. Selvom Connie Kruckow fratrådte jobbet som DSR- og SHK-formand i foråret, kommer hun ind som nummer 10 på listen – lige efter finansminister Claus Hjort Frederiksen og før Frede Olsen, formand for Kræftens Bekæmpelse.

Den nuværende formand for de 73.000 sygeplejersker, Grete Christensen, der overtog posten den 15. september, må foreløbigt nøjes med en beskedne 46.-plads.

NY BIOBANK FOR DIABETESFORSKNING

Det Strategiske Forskningsråd har bevilget 40 mio. kr. til et nyt forskningscenter, der skal forske i type 2-diabetes. Centret skal fungere som et samarbejde mellem diabetes-specialister fra hospitaler og universiteter i København, Århus og Odense, og et hovedfokus bliver at systematisere indsamlingen af data om de 240.000 danskere, der p.t. har diagnosen.

I tilknytning til centret skal der oprettes en biobank med blodprøver og DNA fra diabetespatienter, så der kan udvikles særlige behandlingsstrategier for patienter med specifikke gen-typer.

Ud over den lille halve mio. danskere, der ved, at de har type 2-diabetes, anslås det, at mindst 200.000 har lidelsen uden at vide det. Desuden har op mod 750.000 personer herhjemme forstadiet til den stærkt ekspanderende livsstilssygdom.

Ifølge Diabetesforeningen lever en diabetiker i gennemsnit 12 år kortere end en ikke-diabetiker. Sygdommen koster hver dag samfundet ca. 86. mio. kr.

NY KONSULENT i dbio

Stine Adrian er ansat som barselsvikar for Christina Grunwald i perioden 1. februar til 31. december 2010.

35-årige Stine Adrian er uddannet cand. scient.soc. fra RUC og har skrevet en ph.d.-afhandling ved Tema Genus på Linköpings Universitet om anvendelsen af assisteret befrugtning på sædbanker og fertilitetsklinikker.

I dbio skal Stine være konsulent på professionsudviklingsstrategien og projektet ”Den diagnostiske samarbejdspartner”. Derudover skal hun betjene Fagetisk Nævn.

Stine Adrian bor på Nørrebro med mand og et barn.

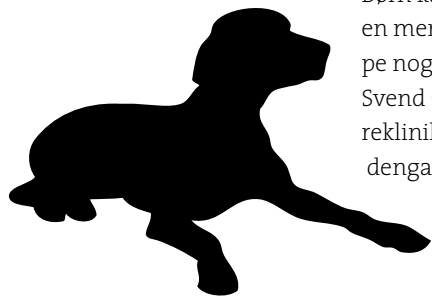
Stine Adrian træffes på tlf. 46 95 35 35 lokal 3515

Hvalpen Sif er hele instituttets kælepot.

”HER BRÆNDER ALLE FOR DERES ARBEJDE”

Helle Broberg Nielsen // **journalist**
Sine Fiig // **foto**

Børn kan jo være onde, men om mobning eller en mere eksistentiel tilstand lå bag, bliver næppe nogensinde journalført. I alt fald udviklede Svend Orm anoreksi og måtte indlægges på dyreklinikken på Landbohøjskolen, som det hed dengang. Det er ca. 10 år siden, og Anette Urbrand Martinsen oplevede kæleslangens sygdomsforløb lidt forundret fra sidelinjen som medlem af forældrebestyrelsen i sine børns fritidsinstitution.

Og hun noterede sig, at Svend Orm efter et par uger var, om end ikke på benene igen, så dog tilbage i fin, og nu igen rottespisende, form på fritidshjemmet.

Dengang stod det ikke lige at læse i hverken stjerner eller kaffegrums, at hun selv ville komme til at indgå i et team, der arbejder med at udrede og forske i sygdomme hos kæle- og husdyr af alle arter, racer og temperamenter. Men når hun med næsten stakåndet begejstring fortæller om sit job som bioanalytiker på centrallaboratoriet på Institut for Mindre Husdyrs Sygdomme på dét, der i dag er omdøbt til LIFE – Det Biovidenskabelige Fakultet på

Københavns Universitet - ja, så genkender man prompte en person, der har fundet sin rette hylde.

LABORATORIUM MED LØBEGÅRD

Sin helt egen, i øvrigt; der er næppe herhjemme andre bioanalytikere, der beskæftiger sig med dyrs hæmostase på så bredt et plan som hun.

”Jeg er vild med stemningen her på stedet. Her brænder alle for deres arbejde. Der er en fantastisk entusiasme, og alle er gode til at komme og rose hinanden. Dyr lægerne fra dyrehospitalet og de ph.d.-studerende kan også lige stikke hovedet indenfor for at diskutere et analyseresultat,” lyder hendes skudsmål af samarbejds klimaet på instituttet, hvor hun nu i godt et år har arbejdet tæt sammen med fire faste dyrlæger, tre laboranter og to laborantelever. Samt et koppel ’klinikhund’ i alle aldre. Og lyder det en smule Dr. Mengele-agtigt, så helt rolig; de skikkelige labrador retrievere, der efter fyraften er familiehunde hos flere af de ansatte på LIFE, bruges udelukkende til praktisk undervisning af de dyrlægestuderende udi manuel undersøgelsesteknik. Der bliver hverken stukket, skåret eller foretaget andre invasive procedurer på dyrene, forsikrer bioanalytikeren, og udpeger hvalpen Sif i den udendørs løbegård; den er hele instituttets kælepot for tiden.

LEVENDE VÆSENER MED PELS, FJER OG SKÆL FÅR OGSÅ LIVSSTILSLIDELSER, DER KAN KRÆVE BIOMEDICINSK DIAGNOSTIK.

ANETTE URBRAND MARTINSEN ER EFTER GODT 25 ÅR SOM BIOANALYTIKER BLEVET ANSAT PÅ DET SÆRDELES VELUDSTYREDE HÆMOSTASELABORATORIUM PÅ INSTITUT FOR MINDRE HUSDYRS SYGDOMME PÅ LIFE - DET BIOVIDENSKABELIGE FAKULTET UNDER KØBENHAVNS UNIVERSITET. ENDELIG! SIGER HUN OM SIT - I FLERE BETYDNINGER - ENESTÅENDE JOB

HÆMOSTASE ”- OG SÅ DYR”

Det var i sin tid stillingsannoncens kobling af ’hæmostase’, ’kvalitetssikring’, ’udvikling’, ’forskning’ – ”- og så dyr,” som hun selv understreger, der tændte Anette Urbrand Martinsen. Faktisk havde skæbnen prikket hende på skulderen én gang tidligere; et år forinden reagerede hun faktisk på næsten det samme opslag.

”Jeg accepterede dengang et andet job, jeg også havde søgt og meldte derfor fra inden den aftalte samtale. Jeg blev i stedet ansat hos biotekfirmaet Genmab som ’clinical trial administrator’. Efter ret kort tid fandt jeg dog det job for stillesiddende; jeg sad bare og skubbede papirbunker rundt på skrivebordet og blev frustreret. Lønningen var høj og privilegierne gode, bevares. Men da jeg så opslaget fra LIFE igen efter ca. 8 måneder, vidste jeg, at det her job måtte jeg have,” siger hun med et overbevisende smil.

Den nu 49-årige bioanalytiker, der blev færdiguddannet indenfor klinisk biokemi på Bispebjerg Hospital i 1984, har tidligere været ansat 10 år på Rigshospitalets Klinisk Immunologiske Afdeling.

På centrallaboratoriet på Institut for Mindre Husdyrs Sygdomme er analyse-repertoiret stort set det samme som for dyrenes tobenede ejere. Der analyseres på citratstabiliseret fuldblod og plasma – som er hendes domæne – samt på serum, fæces, urin, led- og spinalvæske. Der er også et cytologisk laboratorium, der servicerer universitetets dyrehospital. Dyreejere, der henvender sig her, må selv betale for at få foretaget fx en differentialtælling, en CRP-undersøgelse eller en flow cytometri for B/T celle lymfom – og det er der flere og flere, der vælger at gøre.

”I dag får dyr stort set de samme livsstilssygdomme – og af de sammen årsager – som mennesker. Men hvor man tidligere ville være tilbøjelig til at aflive et sygt kæledyr, er der nu mange, der ønsker, at få det behandlet. Der er fx hunde

der får kemoterapi, behandles for type 2 diabetes eller sættes i behandling med blodfortyndende medicin. Sådan har tendensen længe været i USA, og nu er udviklingen efterhånden kommet til Danmark. Det er ikke vores anliggende, at vurdere etikken i at bruge ressourcer på diagnostik og behandling af dyrene; vi skal blot lave analyserne. Men det er et emne, som dyrlægerne diskuterer meget internt og med ejerne,” forklarer bioanalytikeren, der selv er født og opvokset på landet, og må siges at have et usentimentalt, men samtidigt uhyre respektfuldt forhold til dyr.

Lidt senere, da hun viser rundt på dyrehospitalet i den tilstødende bygning, banker hun diskret på og lytter ved døren, inden hun åbner ind til det nyindrettede ”afskedsrum”. Og det samme lidt senere, da vi passerer et værelse med skiltet ”eutanasi”.

TILLEMPE TEST KITS OG SOFTWARE

På egen hjemmebane præsenterer Anette Urbrand Martinsen med stolthed sit veludstyrede laboratorium. Som eneste med en bioanalytikerbaggrund udnyttes hendes ekspertise næsten udelukkende i hæmostaselaboratoriet, mens hendes laborantkolleger tager sig af de biokemiske og hæmatologiske undersøgelser. Anette Urbrand Martinsen har desuden sammen med de øvrige ansatte til opgave, at kvalitetssikre og dokumentere alle procedurer for det avancerede apparatur i centrallaboratoriet. (se box side 10)

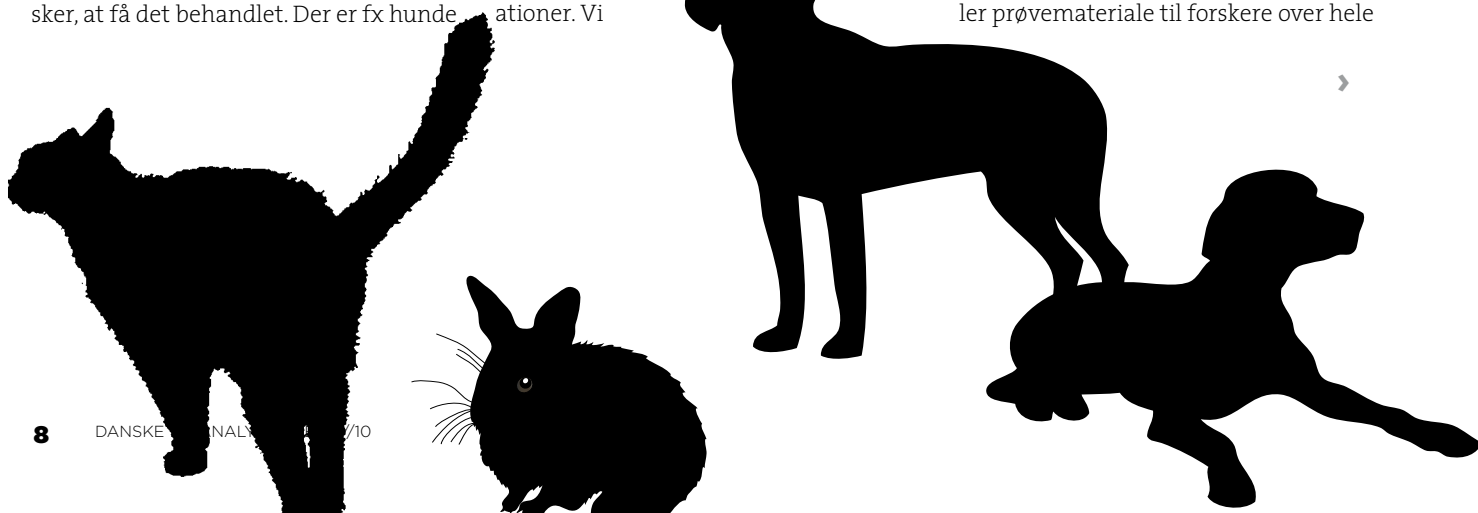
Selv med en solid erfaring fra en klinisk immunologisk afdeling, kan hun ikke blot oversætte humane blodparametre til ’animale’, om man så må sige.

”Der er nemlig stor forskel på koagulationen for fx hunde, heste – eller lamaer. Ja, selv indenfor de forskellige hunderacer kan der være variationer. Vi

kan ikke bare købe præfabrikerede test kits, som for de flestes vedkommende er udviklet til humant blod, og så regne med et godt resultat. Vi må ofte selv sørge for at tillemppe computersoftware og analyseopsættet i forhold til vores observationer og viden om de forskellige dyrearter og racer. Laver man en koagulationsanalyse på et menneske, fx en APTT, ligger resultatet på ca. 30 sekunder, mens værdien ligger på under 12 sekunder for en rask hund. I andre analyser findes ingen krydsreaktioner mellem antistofferne i det humane test kit og dyrenes blod. Så ind imellem er vi nødt til at opgive en analyse og i stedet finde en anden parameter, der kan anvendes i diagnostikken. Sommetider skal vi ud i et større detektivarbejde for at finde frem til det rette analyseopsæt, og det gælder for alle dyrearter. Det er blandt andet sådan noget, jeg går og ’fedter’ med indenfor hæmostasen,” forklarer hun.

Der foregår løbende en bred vifte af forskningsprojekter på instituttet og indenfor veterinær hæmostase er laboratoriet særdeles anerkendt både i forskning- og rutinesammenhæng, ikke mindst takket være dyrlæge, Ph.d., Bo Wiinberg, bemærker Anette Urbrand Martinsen. Laboratoriet blev således af det medicotekniske firma ILS (Instrumentation Laboratory Scandinavia) i efteråret 2009 bedt om at være veterinært europæisk referencelaboratorium indenfor hæmostase.

Udover arbejdet i laboratoriet er hun sammen med dyrlæge, lektor Inge Tarnov fra IMHS, samt professor Lars Dragsted og forskningsassistent Britt Krath, begge fra Institut for Human Ernæring, ved at etablere en digitaliseret biobank, CUBE (Copenhagen University Biobank for Experimental Research). Den skal med base i indtil videre fem kæmpemæssige fryserer med alle former for biologisk prøvemateriale, levere data og/eller prøvemateriale til forskere over hele

Øverst tv Institutets blodbank har et fast korps af donorer. For hundenes vedkommende korthårede greyhounds, som selv lægger sig til rette på lejet. Her en velvoksen donor sammen med veterinærsygeplejerske Gitte Wagner, stud. med. vet. Kristina Fontel, hundeejer Hanne Bøckhaus, laborantelev Bayad Tornachi og Anette Urbrand Martinsen

Nederst tv Anette Urbrand Martinsen ved ACLTop 500 i gang med at sætte kvalitetskontrol (=donorplasma) til laboratoriets koagulationsanalyser på maskinen.

Øverst th Anette Urbrand Martinsen kalibrerer ReoRox G2; et nyt udstyr som instituttet skal teste til veterinært brug.

Nederst th Den runde plastskive anvendes til bestemmelse af hæmatokrit på donor for at kontrollere, om hunden må tappes.

CUBE STÅR FOR COPENHAGEN UNIVERSITY BIOBANK FOR EXPERIMENTAL RESEARCH

Biobanken er blevet til i et samarbejde mellem SHARE , UNIK- og OPUS-projektet (SHARE= Synergy between Human and Animal Research, UNIK - Food, Fitness & Pharma, som er et tværfagligt forskningsinitiativ på Københavns Universitet, og OPUS-projektet om ny nordisk kost, støttet af Nordea-fonden, begge under Institut for Human Ernæring).

Eksperimentelle og kliniske forsøg er typisk meget kostbare at gentage. Derfor vil vi sørge for at udtage og opbevare prøver af høj kvalitet, så det sikres, at der er materiale til fremtidige analyser.

De metoder, der kan bruges til forskning i dag, er i rivende udvikling, og allerede om få år vil videnskaben have mange flere metoder til at måle og analysere på f.eks. vores gener. En ny biobank, der lagrer prøver af høj kvalitet, vil i fremtiden kunne lette og effektivisere forskernes arbejde. De prøver, der bliver lagt i biobanken, vil fortsat tilhøre den forsker, som har udtaget prøverne, men via software til den nye biobank bliver disse prøver synlige for andre forskere via internettet, ligesom opbevarelsen er sikret med høj og ensartet kvalitet. Herved bliver det muligt at øge samarbejdet med ledende grupper inden for udviklingen af de nye teknologier uden at koble de forskere af, der "ejer" prøverne.

verden via Internettet.(se box side 9)

”Vi har brugt en hel del tid på at få anskaffet og implementeret den rigtige software-applikation, men nu er den installeret, så vi er meget tæt på at kunne gå i luften,” siger hun.

VALIDERING VIGTIG

Et dyrehospital med samtlige kirurgiske specialer kan naturligvis ikke fungere uden en velforsynet blodbank. Med jævne mellemrum indkaldes en flok velvoksne donorhunde og -katte til taping; korthårede greyhounds og fortrins-

vis norske skovkatte eller Maine Coonkatte med en god kropsvolumen. Det sker naturligvis med deres respektive ejeres mellemkomst. Tapingen er dog ikke Anette Urbrand Martinsens opgave, men hun finder det fascinerende, at se, hvordan de erfarne dyr tålmodigt samarbejder med det kliniske personale om denne livsgivende opgave.

”De hunde, der kender rutinen, springer selv op på lejet, lægger sig til rette og strækker halsen, så der kan tappes fra den store halsvene. Det sker ved undertryk, og proceduren tager derfor kun fem

minutter, men hundene er helt rolige. De ved, at de undervejs får gode hapser og lækker hundemad bagefter,” siger hun.

Anderledes med de af natur mere egensindige katte; de må sederes.

Selvom størsteparten af det tappede blod bruges til transfusion, spiller donorblodet også en vigtig rolle i implementering og validering af analyser, understreger bioanalytikeren; at de analysesvar, der udgår fra centrallaboratoriet til dyrlægerne, er valide, er lige så afgørende som for humane analyser. □

TEG-cups efter kørsel. Prøverne smides ud efter anvendelse.

Efter at have givet blod får donorerne en godbid. Hundene tappes for 450 ml blod ligesom mennesker.

BERIGTIGELSE

Jeg er meget ked af den tekst (dbio 02/10), som refererer til mit oplæg på LSB-kongressen i november, dels fordi jeg ikke har sagt de ting, jeg er citeret for, dels fordi teksten er decideret misvisende og taget ud af en kontekst, og sidst, men ikke mindst, fordi det sender et signal om, at jeg egenhændigt tager blodprøver og bedøver dyr vha. pusterør. Dette er meget langt fra fakta.

I mit oplæg lagde jeg vægt på at belyse ligheder, men især forskelle mellem den humane og den veterinære verden i forhold til bl.a. kvalitetssikring herunder den præanalytiske variation, som indsamling af prøvemateriale hører under. Her gav jeg eksemplet med pandaerne, men gjorde klart opmærksom på, at jeg udelukkende deltog i projektet, fordi der skulle laves hæmostasetest, som ikke kunne transporteres til laboratoriet.

Det kræver speciel træning og oplæring, inden det er tilladt at udtage blodprøver på dyr såvel som på mennesker. Jeg tager ikke blodprøver på dyr, men analyserer dem, og det usædvanlige og udfordrende i mit job består i, at vi i laboratoriet anvender humane kits til veterinære formål, validerer og kvalitetssikrer disse og dermed spiller en stor rolle i forbindelse med diagnosticering og monitorering af såvel sygdomme som behandlinger. Af Anette Urbrand Martinsen

LABORATORIET PÅ INSTITUT FOR MINDRE HUSDYRS SYGDOMME ER VELUDSTYRET.

Analysemaskinerne omfatter:

Advia 1800

Advia 120

Immolute 2000

BRIO 2

MiniCap (Elforese)

Multiscan

.....

FACSCanto

Luminex200

Start4

Multiplate

ACLTop500

7 TEG-maskiner

NÆSTVED-SKOLEN TAGER NYE INITIATIVER FOR FAGLIGHED OG FORMIDLING

Bioanalytikeruddannelsen på University College Sjælland har grundlagt en ny tradition: hvert år skal dimittenderne mundtligt fremlægge deres bachelorprojekter ved et offentligt seminar. En alumne-forening er desuden på vej.

Helle Broberg Nielsen // **journalist**

Lotte Gaardbo // **foto**

I bekendtgørelsen for bioanalytikeruddannelsen er det et læringsmål at kunne mestre faglig formidling og være med til at bidrage til fagets stadige udvikling. Så hvorfor ikke bare smide de nyudklækkede bachelorer ud i den dybe ende og bede dem om at præsentere deres afgangsprojekter som foredrag på et offentligt tilgængeligt seminar for yngre studerende, kliniske vejledere og alle andre interesserede?

”Bachelorerne er nu ikke helt grønne med hensyn til mundtlig fremlæggelse; de har prøvet det mange gange for deres holdkammerater under uddannelsen,” forklarer uddannelsesleder Kathrine Eriksen, der den 22. januar stod i spidsen for et halvdags arrangement, som hun regner med fremover vil blive en fast tradition på bioanalytikeruddannelsen i Næstved.

dbio’s næstformand, Lotte Gaardbo var indbudt til at byde velkommen. Foreningen sponserede desuden traktementet i pausen, og næstformanden noterede sig alle de lokale initiativer, der er med til at synliggøre fagets udvikling.

”Når vi er ude i den store verden til faglige kongresser, oplever vi ofte, at det er danske bioanalytikere, der løber med førsteprisen for både foredrag, posters og abstracts. Heldigvis er formidling blevet en vigtig del af bioanalytikeruddannelsen,” sagde hun blandt andet.

De ti fremlæggelser blev varetaget af til sammen 18 dimittender og opdelt i fire laboratoriespecialer.

”Vi havde sammensat programmet sådan, at bachelorerne holdt foredraget sammen med deres respektive kliniske projektvejledere, som kunne perspektivere de studerendes emnevalg. Vi synes, at det gav foredragene en spændende dimension, at få det kliniske felt med indover og også få vejledernes overvejelser og kommentarer med,” siger uddannelseslederen.

INSPIRATION, DIREKTE TIL AFDELINGERNE

Seminaret var desuden åbent for bioanalytikere og andre faggrupper på de laboratoriemedicinske afdelinger på Region Sjællands hospitaler. Det er netop idéen, at den årligt tilbagevendende begivenhed skal give interesserede en mulighed for at blive opdateret og inspireret med hensyn til de seneste udviklinger indenfor bioanalyse, forklarer Kathrine Eriksen.

”Professionshøjskolerne skal jo netop sætte videndeling og udvikling i samarbejde med praksisfeltet i højsædet. Derfor er det overordentlig vigtigt, at få de spændende resultater fra bachelorprojekterne sat i spil, så afdelingerne kan blive inspireret til at sætte deres egne projekter i gang. Derfor mener vi også, at det er en interessant nyskabelse i formidlingen, at koble de studerende og det kliniske uddannelsessted i fremlæggelsen på seminaret”, siger hun.

Bioanalytikeruddannelsen i Næstved har eksisteret siden 2004 og dette var det tredje hold dimittender. De fleste

studerende på UCSJ kommer fra det syd og vestlige Sjælland samt Lolland-Falster, og ligesom det har været tilfældet med de øvrige bioanalytikeruddannelser, har også Næstved-skolen ved det seneste optag oplevet en markant fremgang af studerende, så samtlige 50 pladser blev besat.

Da skolen startede, var der bekymringer om, hvor vidt en uddannelsesinstitution fjernt fra universitetsbyerne, ville kunne tiltrække tilstrækkeligt med kvalificerede lærerkræfter og dermed skabe et dynamisk studiemiljø. Den bekymring vil Kathrine Eriksen gerne skyde ned.

”Jeg synes, at vore dimittenders kvalifikationer og netop afholdelsen af dette bachelor-seminar taler for sig selv. Også her i Næstved har vi kompetente undervisere, masser af fagligt engagement og et godt og konstruktivt samspil med de kliniske uddannelsessteder,” siger hun.

Næste tiltag bliver oprettelsen af en alumne-forening, der skal tilbyde tidligere studerende et fagligt miljø i lokalområdet. Første arrangement er planlagt til marts.

Den nyslåede bachelor Mohamoud Osman, fremlægger sit projekt: ”Detection of proteins bound to the intracellular domain of PDL1 – via immunoaffinity purification (Detektion af proteiner bundet til intracellulære domæne af PDL1 – via immunoaffinitets-oprensning) Han har lavet sit projekt på Biotec Research and Innovation Center, BRIC, alene, men som del af et større forskningsprojekt. Efter sin eksamen har han fået ansættelse på BRIC.

SIDSTE KURSUS MED VIPSEN

VIBEKE STENBROEN VAR EN AF OPHAVSMÆNDENE TIL dbio's "BEDST-SÆLGENDE" KURSUS GENNEM TIDERNE. GENTEKNOLOGI. dbio VAR PÅ BESØG, DA DET SIDSTE KURSUS LUKKEDE NED, OG BÅDE VIBEKE OG UNDERVISERNE SAGDE FARVEL

Anette Lahn Hansen // **journalist**
Lars Aarø // **foto**

"480 kursister. Er det virkelig blevet til så mange?" siger Vibeke Stenbroen, da dbio-bladet ringer for at høre, om vi må komme på besøg og skrive en artikel fra det sidste ugekursus i genteknologi med Vibeke som kursusleder – og som en af underviserne.

Det må vi gerne, men tirsdag den 19. januar, som jeg foreslår, er en dårlig dag.

Vi skal ikke kun være maskinbetjenere. Vi skal også kunne lave fejlfinding selv

"Tirsdag er den dag, hvor kursisterne er allermost forvirrede. Hvis I ikke kan komme torsdag eller fredag, hvor kursisterne er ved at få alt stoffet til at falde på plads, så er onsdag eneste mulighed," siger Vibeke bestemt. Eller rettere: Siger Vipsen bestemt, for det er altid det, hun bliver kaldt.

Kurset har kørt siden 1991, og efter 20 år som både kursusleder og underviser har afdelingsbioanalytikerens fra Molekylærmedicinsk Forskningsenhed (MMF) på Skejby efterhånden kursisters reaktioner inde under huden. Hun ved, hvilke dage de synes, at de har overblikket, og hvilke dage de føler, at de drukner i informationer.

VIGTIGT SELV AT SÆTTE ORD PÅ
Klokken er 11, og professor Brage S. And-

resen fra SDU har fortalt om kloning og rekombinant DNA-teknik i to timer, og lige nu er der gruppearbejde. De 20 kursister er delt i fem grupper og diskuterer livligt løsningerne på de opgaver, de har fået.

På kursets første dag fik Vipsen kursisdeltagerne til at præsentere sig og fortælle lidt om deres erfaringer eller manglende ditto med genteknologi. På den måde kunne hun sammensætte grupperne, så der sidder folk med og uden erfaring i hver gruppe.

"Det giver bedste resultat. Gruppearbejdet er i det hele taget en vigtig del af kurset, fordi det giver kursisterne mulighed for at forklare stoffet for hinanden," siger Vipsen.

Selv elsker hun at undervise bioanalytikere, fordi de så gerne vil lære.

"De kommer med et åbent sind og spørger og spørger, til de har forstået det. Jeg trives med at se, at de blomstrer op," smiler Vipsen.

Brage, som hun kalder ham, giver hende ret.

"Jeg vil også hellere undervise bioanalytikere end ph.d.-studerende. Bioanalytikere er meget mere tændte på at lære, og det har været et supergodt kursus at undervise på," siger han.

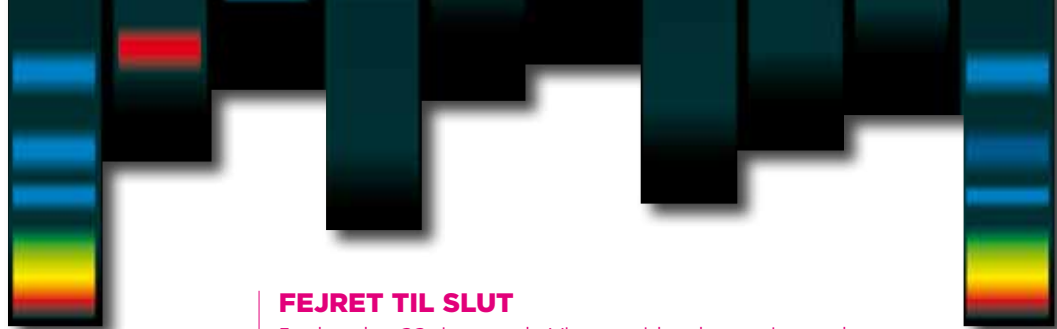
VIL HOLDE PÅ TOPPEN

Mens holdet gennemgår løsningerne på tavlen, fortæller Vipsen, hvorfor hun holder med at arrangere kurserne nu – selv om der stadig er lange ventelister.

"Man skal vide at holde i tide, og jeg synes, at det er på tide, at der kommer nye kræfter til, og at man nytænker kurset," konstaterer hun.

At gå på toppen var for øvrigt også den argumentation, hun brugte, da hun gik som formand for Laboratoriemedicinsk Selskab i 2002, og Vipsen er sikker på, at dbio's udviklingsgruppe nok skal

Det er 20 års erfaring, der siger farvel, nu hvor Vibeke Stenbroen stopper som kursusleder. Her er Vipsen fanget i sin næstsidsste undervisningsseance på genteknologikurset. Ud over at være kursusleder underviste hun i basal PCR-teori, anvendelsen af genteknologi i klinisk biokemi, demonstration i laboratoriet og etikdiskussion.

få et spændende kursustilbud sat sammen til fremtidens kursister.

Selvom hun er 62 år, er årsagen til kursusstoppet ikke, at hun er ved at gå på efterløn. Snarere tværtom. Hun elsker stadig sit arbejdsområde, og udfordringer bliver der nok af i fremtiden, for MMF er ved at rykke fysisk ud af Skejby Sygehus og over i et nybygget hus, hvor

Skejby Sygehus har lejet lokaler.

AT STYRKE FAGET INDEFRA

Vipsen har altid været en ildsjæl, når det drejer sig om at formidle viden og teknikker inden for genteknologien. Ud over de mange kurser for bioanalytikere har hun også undervist utallige hold af ph.d.-studerende.

FEJRET TIL SLUT

Fredag den 22. januar, da Vipsens sidste kursus i genteknologi sluttede, blev hun fejret med et PowerPoint-show om den udvikling, der er sket med genteknologien fra 1991 til i dag. Det var de to medundervisere og kolleger fra den faglige udviklingsgruppe, Rudi Steffensen og Inger Juncker, der stod for det. De havde også fundet en DNA-sang fra YouTube. Ud over det var der også blomster fra kursisterne og udviklingsgruppen og en vase fra dbio. "Det var en stor overraskelse," fortæller en glad Vipsen. Nu forhenværende kursusleder.

"Jeg var selv så heldig at komme til at arbejde med bioteknologien lige fra den spæde start og har været så privilegeret, at jeg selv har kunnet blive ved med at lære. I starten var der jo meget håndværk i det, og jeg kunne se, at den akademiske verden havde brug for bioanalytikernes håndslag."

På det tidspunkt var hun tillidsrepræsentant, men det var mere det faglige end det fagpolitiske, der interesserede hende, og derfor blev hun håndplukket til LAH's faglige udvalg (LAH hed dbio tidligere) og kom med i udviklingsgruppen for genetikområdet.

"Jeg ville gerne være med til at styrke vores fag indefra. Min holdning har altid været, at hvis vi skal kunne konkurrere med andre fag om spændende arbejdsopgaver, så skal vi vide, hvad vi arbejder med, og hvilke teorier og mekanismer der ligger bag. Vi skal være up to date og fagligt dygtige, så andre faggrupper kan have glæde af at sparre med os."

I udviklingsgruppens regi blev der født tre kurser – et teoretisk og to praktiske, og hen ad vejen er de smeltet sammen til ugekurser. Teorikurset tager udgangspunkt i de basale gen-teknikker og er løbende udbygget og opdateret, så de seneste teknikker på området også er med.

"Jeg synes stadig, at bioanalytikerne skal have en basisviden om genteknologien, selvom den efterhånden har udviklet sig med kit og maskiner. Når man ved, hvad der sker indenunder, er det sjovere at arbejde med kittene. Vi skal ikke kun være maskinbetjenere. Vi skal også kunne lave fejlfinding selv, så vi ikke skal hente andre faggrupper til hjælp, når der er noget, der ikke kører, som det skal."

ALLE SPECIALER ER MED

Efterhånden som PCR-metoder og andre

Den let øvedes vurdering

BRIKKERNE FALDT PÅ PLADS

Karina Birch Nygaard arbejder på Center for Psykiatrisk Grundforskning i Risskov. Hun har kun arbejdet med PCR, siden hun kom tilbage fra barsel sidste år i august.

”Jeg var kommet så langt, at jeg sagtens kunne køre analysen uden problemer, men jeg syntes, at jeg manglede den teoretiske baggrund, fordi jeg gerne vil vide mere om at tolke resultaterne og lave fejlfinding. Det er derfor, at jeg har meldt mig på kurset.”

Faktisk stod hun på venteliste og var lykkelig, da der blev en plads til hende.

Karina er uddannet i 1998 og har aldrig lært noget synderligt om PCR under sin uddannelse. Med det højere teoretiske niveau, der er på kurset, er hun glad for, at hun allerede har lidt erfaring med PCR. Hun har også læst lidt i den grønne håndbog, før hun kom på kurset.

”Det var lidt en øjenåbner, hvor jeg kunne sidde og nikke undervejs og sige: Nå, det er dét, jeg gør – eller: Nå, det er sådan, det hænger sammen. Samme oplevelse har jeg her på kurset, så jeg er glad for, at jeg ved

lidt på forhånd, ellers tror jeg, at det må være svært,” siger hun.

”Selve kurset har været en god vekselvirkning mellem teori og gruppearbejde, og jeg synes, at grupperne er gode, fordi vi får mulighed for at sætte vores egne ord på begreberne, det hjælper på indlæringen.”

Da dbio taler med hende efter kurset, vil hun gerne indrømme, at hendes hjerne var ved at sprænges af informationer undervejs, men fredag hjalp det.

”Det er det gode ved et ugekursus frem for et modulkursus, at man først skal hjem igen, når det hele er ’faldet på plads’. Kurset har givet mulighed for, at vi kunne gå ud at spise for egen regning en aften, og det er godt socialt at lære de andre bioanalytikere lidt bedre at kende,” understreger hun.

genteknologiske metoder har vundet indpas i de forskellige bioanalytiske specialer, er kurset blevet tilpasset ud fra de- visen: Det er godt med professorer som undervisere, men det er lige så vigtigt, at bioanalytikerfaget er repræsenteret på undervisersiden.

”Det hjælper på forståelsen, når det er bioanalytikere, der underviser i, hvordan de arbejder med teknologien i deres respektive specialer. Det gør det konkret og anvendeligt for kursusedtagerne,” slår Vipsen fast.

Teoretisk er det en ordentlig mundfuld, kursisterne få hældt indenbords på en uge, men Vibeke har været glad for at have en hel uge, fordi det har givet mulighed for at runde af med praktiske demonstrationer på laboratoriet, så deltagerne har set PCR, sekventering, RFLP og rekombinant DNA i praksis.

”Min erfaring er, at de sidste to dage giver deltagerne det overblik, de har manglet de første tre,” konstaterer hun.

Der er faktisk kun én ting ved kurset, der har undret hende: At der er blevet ved med at være så stor efterspørgsel på det.

”Jeg havde regnet med, at behovet døde ud efterhånden. Ét er, at vi i min generation ikke havde lært noget om

genteknologi i uddannelsen, men jeg havde troet, at de nyuddannede bioanalytikere efterhånden gjorde, så kurset blev overflødig.”

UNDERVISERE SIGER FARVEL

Med Vipsens stop som kursusleder og underviser er der også en del af underviserne, der trækker stikket ud.

Mange af professorene har trådt deres genteknologiske barndomssko på MMF, hvor de har arbejdet sammen med Vipsen, og siden er de diffunderet ud på Danmarkskortet, men de har holdt ved som undervisere på kurset siden den spæde start.

At Vipsen stadig har et nært forhold til dem, er tydeligt både med formiddagens underviser Brage S. Andresen og professor Steen Kølvråa fra Vejle, der skal undervise lige over middag. Lige inden Kølvråa går på, gør han status.

”Vipsen har kørt det her kursus meget professionelt, og havde det ikke været for Vipsen, var jeg nok holdt for længst, men når hun har ringet og spurgt, om jeg ville undervise på næste kursus, så var det ikke så meget et ’om’, men mere et ’hvornår’, hun spurgte om. Og så har jeg jo måttet finde en dato, men når hun holder, holder jeg også,” fortæller han.

Steen Kølvråa underviser i både de gamle hæderkronede og de moderne teknikker, man anvender på klinisk genetiske afdelinger. Med en blanding af teori og anekdoter løfter han humøret og spørgelysten hos kursisterne. Og når han kører lidt ud ad en humoristisk tangent, kigger han ned på Vipsen, og spørger:

”Har jeg tid til det?”

Hun nikker.

”Jeg har efterhånden et indbygget ur for, om undervisningen går, som den skal, og om underviserne når det, vi har aftalt. Det gør også, at jeg kan bremse dem, hvis de kommer ind på noget, som en anden underviser skal tale om senere – eller har talt om. Det er jo let nok at være kursusleder for en fast skare undervisere, det er langt sværere at styre, hvis der er tale om svingdørsundervisere,” ler Vipsen beskedent.

Mens undervisningen fortsætter, skærrer hun diskret lidt frugt ud til eftermiddagspause, før hun går ud og laver kaffe i portørens køkken.

Det er tid for dbio's udsendte at pakke sammen for i dag. Vipsen bliver på posten som kursusleder – men kun to dage endnu. ■

- GENTEKNOLOGI

Nybegynderens vurdering:

VIGTIGT AT KUNNE SPEJLE SIG I SIT EGET SPECIALE

Birgith Kjær Mortensen har ikke den store erfaring i at arbejde med genteknologi fra sit arbejde som bioanalytiker på Patologisk Afdeling i Skive, hvor hun har specialfunktion i immunologiske undersøgelser.

Lidt erfaring med in situ-hybridisering i forbindelse med HER 2-bestemmelse af mammacancere og Epstein Barr-virus har hun dog.

”Jeg kender ikke meget til genteknologi og vil betegne mig selv som nybegynder, men jeg ville meget gerne lære mere, for jeg er sikker på, at vi får brug for det i fremtiden – om ikke før, så når vi rykker ind i et nyt laboratorium. Jeg har meldt mig til kurset her for at finde ud af, hvad de forskellige teknikker går ud på, og hvad de kan anvendes til.”

Da dbio talte med hende onsdag under kurset, syntes hun nok, at de røde indlæringslamper blinkede temmelig meget.

”Der er virkelig meget at kapere, men Vipsen siger, at vi nok skal få overblikket, inden kurset slutter.”

Det lykkedes også denne gang, for da dbio fanger Birgith hjemme igen på laboratoriet efter kurset, er hun meget tilfreds.

”Det var især to ting, der hjalp og satte kurset i per-

spektiv for mig; at læge Birgitte Preiss fortalte om brugen af teknologien i patologien, fx i diagnosticering af leukæmier, og at Vipsen viste teknikkerne frem i laboratoriet fredag. Hun har evnen til at få gjort stoffet konkret.”

”Nu føler jeg mig påklædt til at arbejde med teknikkerne, og jeg ved jo, at jeg har den grønne bibel, vi fik til kurset, at støtte mig til (RNA og DNA – en håndbog, red.) Der kan jeg slå det op, jeg måske når at glemme,” siger Birgith.

Er du bioanalytiker?

Find dit nye job på
bioanalytikerjob.dk

Her får du overblik og
målrettet jobsøgning

Ny jobportal, der samler alle
ledige jobs til bioanalytikere
på de offentlige sygehuse.

midt
regionmidtjylland

11
REGION NORDJYLLAND

H Region
Hovedstaden

REGION
Sjælland

Fertilitet

Et fag med fart og godt gammeldags håndværk

På fertilitetsklinikken i Brædstrup har vi i disse dage svært ved at få armene ned. Klinikken er kommet på verdenskortet. Vi har nemlig fået et nyt banebrydende apparat, et EmbryoScope. Apparatet er med til at optimere dyrkningsbetingelserne og udvælgelseskriterierne for embryonerne (de befrugtede æg).

TRADITIONEL DYRKNING

Traditionelt dyrker man embryoner ved 37 grader celsius i almindelige inkubatorer, hvor både CO₂ og O₂-niveauet holdes på ca. 5 %. Dette gøres for at holde pH så optimalt for embryonerne som muligt. For at minimere pH-ændringer i dyrknings-skålen, dyrkes embryonerne under en glasklar mineralisk olie.

Alle vurderinger og selektioner af embryonerne foregår ved almindelig lysmikroskopi. Dette betyder, at man er nødt til at tage embryonerne ud af inkubatorens gunstige miljø, hvorved de stresses. Ved lysmikroskopi har bioanalytikeren således kun mulighed for at få et øjebliksbillede af hvert enkelt embryon. Embryonerne skades nemlig, hvis de udsættes for hvidt lys i lang tid. Dette undgår man i højere grad ved brug af det nye EmbryoScope.

EMBRYOSCOPE

Kort fortalt er EmbryoScope en inkubator med et tilsluttet kamera. Der findes kun tolv apparater på verdensplan, og de fem befinder sig i Danmark. Resten findes i Spanien, Sverige og USA. EmbryoScope har flere fordele frem for en almindelig inkubator, men den største fordel er den såkaldte time-lapse del.

Time-lapse betyder, at et kamera integreret i inkubatoren tager billeder af embryonerne. Dette gør, at man nøje kan følge deres udvikling, da optagelserne løber over flere dage. Kameraet tager billeder af embryonerne fra hvert 5. til hvert 20. minut, afhængig af, hvor mange embryoner der er i apparatet. Jo flere embryoner der er i EmbryoScope, desto længere er intervallerne mellem optagelserne, men der laves altså som minimum en optagelse hvert 20. minut.

Time-lapse er set før, men det er det specialbyggede Leica-

optik, der adskiller EmbryoScope fra andre time-lapse arrangementer. Kameraet laver sine optagelser ved rødt lys, hvilket ikke er skadeligt for embryonerne. Nu kan man i ro og mag se på optagelserne, som i øvrigt kan speedes op. Fordelen ved at kunne speede optagelserne op er, at man hurtigt kan gennemse optagelsen af det enkelte embryons udvikling, mens embryonerne stadig befinder sig trygt og godt i EmbryoScope.

BEFRUGTNINGSMETODER

Embryonerne sættes først i EmbryoScope efter befrugtning. I æglaboratoriet arbejder vi med to former for befrugtning: IVF og ICSI.

IVF er en forkortelse for In Vitro Fertilization. Her tilsættes en mængde oprenset sæd i skålen, hvor oocytterne opbevares. Skålen placeres i inkubatoren, hvorefter naturen selv sørger for befrugtningen. Oocytterne flyttes fra sædcellerne efter ca. 2 timer og ligger derefter i inkubatoren til næste dags morgen.

Bioanalytikeren piller nu de omkringliggende cumulus/granulosa-celler (kommunikations-celler) af oocytterne. Mange af cumulus-cellerne er automatisk faldet af ved befrugtningen, men resten fjernes ved hjælp af en meget tynd glaspipette. Dette gøres for ved lysmikroskopi at kunne se, om oocytterne er blevet befrugtede. De befrugtede oocytter kan nu sættes i EmbryoScope.

ICSI er en forkortelse for Intra-Cytoplasmic Sperm Injection. For at kunne håndtere oocytten ved ICSI fjerner bioanalytikeren cumuluscellerne fra oocytterne før befrugtningen. Oocytterne skylles i hyaluronidase, som opløser hyaluronbindingerne mellem cumuluscellerne og herefter i et andet medie, der neutraliserer hyaluronidasen.

Oocytterne flyttes hver for sig over i dråber i en ICSI-skål. Sædcellerne befinder sig også i skålen, men de er placeret for sig selv i en dråbe med højviskøs væske, PVP. Væsken får sædcellerne til at bevæge sig langsommere, så de er til at håndtere. ICSI-skålen placeres i et ICSI-apparat, som er et mikroskop med holdere til hhv. en holdepipette og en injektionspipette. Pipetterne er tynde glasrør, der monteres i holderne før hver ICSI.

En sædcelle udvælges og slås over halen med injektionspipetten, til den ligger stille. Så suges den op i pipetten. Derefter køres den hen til en dråbe, der indeholder en oocyt. Med holdepipetten suges oocytten fast, så den sidder korrekt i forhold til indstikket. Nu føres injektionspipetten ind i oocytten, og sædcellen afleveres. Når alle patientens modne oocytter er injiceret med sædceller, kan disse sættes i EmbryoScope.

Af bioanalytiker //
Jeanett H. Larsen
IVF-Klinikken, Brædstrup
Regionshospitalet Horsens/Brædstrup

EmbryoScope

Time-Lapse Imaging - Blastomere Activity

UDVÆLGELSESKRITERIER

Ifølge dansk lovgivning er det maksimalt tilladt at lægge tre embryoner tilbage i kvinden. Dette gøres dog yderst sjældent og er ikke et tilbud på vores klinik. Målet for fertilitetsklinikkerne i Danmark og i resten af Norden er at lægge ét levedygtigt embryon tilbage i kvinden. Herved nedbringes antallet af tvillingegraviditeter og dermed også risikoen for de komplikationer, der følger med disse graviditeter.

Et embryon af topkvalitet skal opfylde følgende kriterier:

På dag 1 kl. 08.00 skal 2 forstadier til kerner kunne ses i det befrugtede æg, og der skal kunne ses to pollegemer.

Samme dag kl. 14.30 skal embryonet have delt sig til 2 lige store celler. Embryonet siges så at have tidlig deling.

På dag 2 kl. 08.00 skal embryonet have delt sig til 4 celler. Cellerne skal være lige store, med mindre end 25 % forskel i størrelsen. Hvis embryonet har cytoplasmaudposninger, må disse maksimalt fylde 10 % af embryonet og skal helst ligge samlet.

Opfylder embryonet ikke kriterierne for topkvalitet, lægges to embryoner tilbage i kvinden. Dette gøres imidlertid kun, hvis parret er villige til at acceptere muligheden/risikoen for en tvillingegraviditet.

Øverste filmstrimmel med grønt flueben: Her udvikler embryoet sig korrekt i forhold til tidsplanen, der er beskrevet i afsnittet om "udvælgelseskriterier".

Nederste filmstrimmel med rødt kryds: Her udvikler embryonerne sig også, men forskudt i forhold til tidsplanen og dermed ikke korrekt. Slutresultatet er tydeligt forskelligt fra ovenstående strimmel.

KLINIKKENS RESULTATER

Det er tre måneder siden, at EmbryoScopet ankom til klinikken. Foreløbig er det kun udvalgte par, der får tilbudt at få deres æg dyrket i apparatet. Indtil der er samlet flere resultater sammen, vil EmbryoScopet være et supplement til klinikens oprindelige dyrkningsmetode, som også er ganske effektiv.

Antallet af patienter var forholdsvist lavt i 2008. Dette skal ses i sammenhæng med den store konflikt, der gjorde, at klinikken var ukampdygtig, så længe konflikten varede. Til gengæld øgede klinikken sin produktion væsentligt i 2009, og dette fortsætter i 2010.

I 2009 gennemførte vi 703 friske ægudtagninger (IVF + ICSI) og 592 ægoplægninger. Hos 210 patienter blev der efterfølgende fundet en klinisk graviditet i 7.- 8. graviditetsuge. Det giver en graviditetsrate på 30 % pr. ægudtagning eller 42 % pr. ægoplægning. Det er altså mere end hver tredje, der bliver gravid pr. ægoplægning.

Man har op til 3 mulige befrugtningforsøg betalt af det of-

fentlige og udført på en offentlig klinik. Det er desværre ikke alle, vi kan hjælpe med at få deres ønske om et barn opfyldt. Ca. 70 % får et barn ud af deres samlede behandlinger. De resterende 30 %, som det ikke lykkedes at blive gravide ved behandling på en offentlig klinik, må købe sig til behandling på en privat fertilitetsklinik. Nogle par vælger at adoptere, mens andre igen accepterer at forblive barnløse.

DE BEDSTE ARBEJDSDAGE

Arbejdet som bioanalytiker på en fertilitetsklinik er meget afvekslende. Vi arbejder i tværfaglige teams indeholdende læger, sygeplejersker, bioanalytikere og lægesekretærer. Det giver en stor forståelse for de andre faggruppers arbejdsområder.

Der er mange forskellige funktioner, der skal varetages. Hvad enten man er i sædlaboratoriet, æglaboratoriet eller tager blodprøver på patienterne, er der altid noget at lave. Klinikken deltager ofte i forskellige forskningsprojekter, hvilket giver faglige udfordringer og mulighed for at være med i front. Ligeledes deltages der jævnligt i kongresser, både i ind- og udland. Men det der har størst indflydelse på vores hverdag, er patienternes oplevelser i forbindelse med behandlingen. Som bio-

analytiker glæder man sig med patienterne, når det går godt og føler med dem, når det går skidt. De bedste arbejdsdage (hænderne over hovedet-dage) har vi selvfølgelig, når vores mål om graviditet til patienten opnås. Om muligt i endnu højere grad, når man selv har "haft en finger med i spillet". Det er vores håb, at EmbryoScopet kan være med til at optimere det mål, så endnu flere patienter kan gå tilfredse ud af døren. ▣

I Danmark fødes der ca. 50.000 børn om året. Omkring 10 % af dem kommer til verden med hjælp fra fertilitetsteknologi.

Fertilitetsklinikken i Brædstrup behandler heteroseksuelle par uden fælles børn, lesbiske par og enlige kvinder.

Høgskolen i Oslo tilbyr:

Masterstudium i biomedisin

120 studiepoeng, heltid over 2 år

Studiet gir en fordypning i biomedisinske fagområder med hovedvekt på biomedisinsk analyse. Genomisk og proteomisk analyse i human medisin, molekylær cellebiologi, cellesignalering og kreftutvikling er sentrale temaer. Valgbare moduler er farmakogenetikk og statistikk, kvalitetskontroll og kvalitetssikring i medisinske laboratorier.

Det er også mulig å søke enkeltmoduler eller som deltidsstudium (3 år), med forbehold om godkjenning. Heltidsstudenter vil bli prioritert ved opptak.

Mer informasjon om faginnhold, opptakskrav, enkeltmoduler, samt søknadsskjema finner du på våre nettsider:

<http://www.hio.no/Studietilbud/Masterstudier/Masterstudium-i-biomedisin>

Kontakt: Faglige spørsmål, Toril Tefre, tlf. + 47 22 45 23 53, spørsmål om opptak, osv., An-Magrith Hortman, tlf. + 47 22 45 25 46

Søknadsfrister:

1. mars for søkere med utdanning fra utlandet

15. april for søkere med utdanning fra Norge/Norden

høgskolen i oslo

www.hio.no

LEDERPORTRÆTTER

Helle Broberg Nielsen // **journalist**

AT VÆLGE - OG VILLE - EN LEDERKARRIERE

Hele bioanalytikerfaget står over for et generationsskifte, og det gælder også for lederne.

I dette nummer af fagbladet har vi spurgt nogle af de yngre ledere for at høre, hvad der har motiveret dem til i så forholdsvis ung en alder at påtage sig et job, som fjerner dem fra faget, isolerer dem socialt fra kollegerne, og hvor det er en del af opgavebeskrivelsen også at skulle stå i spidsen for effektiviteten af beslutninger, de ikke selv har lod og del i. Et job, der ganske ofte lapper godt ind over fritiden og familielivet, og hvor kravet om teoretisk lederuddannelse presser sig på.

Så pessimistisk en version af virkeligheden ville ingen af de interviewede dog gå med til, de insisterer på, at de sagtens kan opnå indflydelse og føler, at de også har opbakning fra de-

res overordnede. Men at det selvfølgelig kan opleves som lidt 'klemmt' at være mellemlider. De mener alle, at en vis teoretisk ballast er nødvendig som leder i dag – men hvor meget og hvornår er åben for diskussion. Og det kan konstateres, at det ofte er et spørgsmål om både temperament og tilfældighed, hvornår man springer ud som leder.

De interviewede er en ledende bioanalytiker og tre afdelingsbioanalytikere, der alle har ledelsesansvar. De kommer fra både store og små arbejdspladser og repræsenterer forskellige ledelsesmodeller.

I næste nummer følger portrætter af yderligere fire yngre ledere.

”DET TAGER NOK LIGE ET PAR ÅR AT FINDE SIG SELV SOM LEDER”

Marianne Hedegaard Søndergård, 39 år, siden 1. januar 2008 ledende bioanalytiker og indgår i afdelingsledelse med ledende overlæge for 25 bioanalytikere, læger/uddannelseslæger og mykolog på Klinisk Mikrobiologisk Afdeling på Regionshospitalet Herning

”Det var egentlig mit bagland og flere af mine kolleger, der begyndte at prikke til mig for at få mig til at søge stillingen her på afdelingen. Jeg har været ansat her siden 1995 og en del år været på deltid. En dag om ugen har jeg udført kontorarbejde i min mands håndsværksvirksomhed. Det harmonerede fint – især da vores børn var mindre. Nu er de ved at være store, og lysten til at der skulle ske noget andet, meldte sig. Derfor blev det nu.

Det tager nok lige et par år at finde sig selv som leder. Ikke mindst når man skal være leder for sine tidligere kolleger. Begge parter skal finde sine ben i forhold til hinanden. Jeg går ikke med i rutinen, men har forskellige edb-opgaver, hvor jeg blandt andet foretager ændringer og nye opsætninger i vores laboratoriesystem. Den opgave har jeg med fra min tidligere stilling, men en del af ansvaret er nu også uddelegeret til en anden bioanalytiker. Ellers bliver vi for sårbare, når jeg er fraværende.

Jeg gør ikke et stort nummer ud af at optræde som leder som sådan. Jeg forsøger at være tæt på medarbejderne, for ellers ved jeg jo ikke, hvordan det står til ude på afdelingen. Men selvfølgelig kræver lederrollen alligevel, at man får sig positioneret. En lille afstand bliver der nok, helt naturligt.

Jeg ser min rolle som leder som en slags fortolker af de meldinger, der kommer fra den øverste ledelse. Et bindeled mellem ledelsen og medarbejderne. Vi er en lille afdeling med en velfungerende afdelingsledelse, og jeg synes, at vi bliver hørt. Desværre er mine overordnede ledere ikke bare lige rundt om hjørnet, men befinder sig fysisk i Hospitalsenheden Vest, og det skaber en afstand.

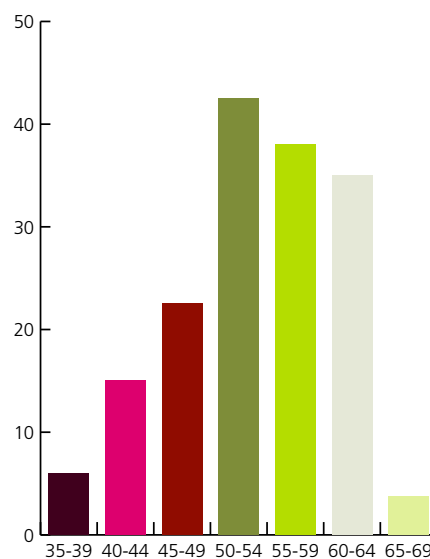
Indtil videre har jeg taget regionens to lederkurser ”Galatea” for nye ledere og ”Kilimanjaro”, som er for ledere med personaleansvar. Jeg regner med at skulle i gang med en eller anden form for lederuddannelse, fx den nye DOL (Diplom i Offentlig Ledelse) eller en diplomuddannelse. Men jeg mener, at relevant erhvervs erfaring er vigtig at have, inden man går i gang med den slags. Der er også rigtigt mange praktiske opgaver i dagligdagen, der i sig selv gør det svært, fx at tage en ugentlig fridag til at læse. Det dér med at lukke sin dør er i det hele taget noget, man skal øve sig på som leder.”

Ledere i bioanalytikerprofessionen*

Afdelingsbioanalytikere	332
Ledende bioanalytikere	150
Centerchefbioanalytikere	2
Chefbioanalytikere	9
Total	493

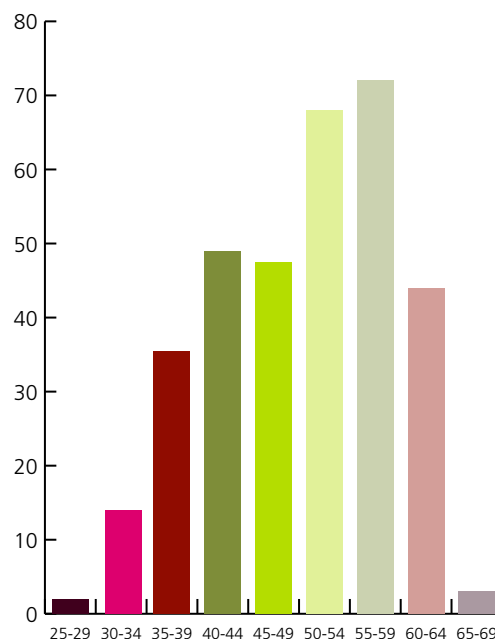
*Tallene afspejler aktive medlemmer i både den offentlige og private sektor

KILDE: DANSKE BIOANALYTIKERES MEDLEMSDATABASE PR. 26.1.2010

Figur 1: Antal ledende bioanalytikere, chefbioanalytikere og centerchefbioanalytikere fordelt på alder

KILDE: DANSKE BIOANALYTIKERES MEDLEMSDATABASE PR. 26.1.2010

Figur 2: Antal afdelingsbioanalytikere fordelt på alder

KILDE: DANSKE BIOANALYTIKERES MEDLEMSDATABASE PR. 26.1.2010

”DER SKER ET ELLER ANDET, NÅR NOGEN RINGER OG SPØRGER, OM MAN VIL VÆRE LEDER”

Martina Jürs, 39 år, afdelingsbioanalytiker på Afdeling for Klinisk Biokemi på Hillerød Hospital gennem halvandet år. Har personaleansvar for 16 medarbejdere i Hillerød og 8 på Hørsholm Hospital. Har en diplomuddannelse i ledelse og en fortid som fællestillidsrepræsentant

”Egentlig havde jeg ikke planer om at blive leder. Jeg var fulltidsfrikøbt fællestillidsrepræsentant, da jeg blev ringet op af vores ledende overlæge. Han spurgte, om jeg kunne tænke mig at søge stillingen, da en anden afdelingsbioanalytiker skulle på orlov.

Jeg var godt nok i gang med en diplomuddannelse i ledelse i sundhedsvæsenet, men det var af andre grunde. Som fællestillidsrepræsentant sad jeg med i regionens hovedudvalg sammen med blandt andre sygehusdirektøren og regionaldirektøren. Og så var det godt at have noget mere teoretisk ballast for at kunne matche dem.

Men der sker et eller andet, når nogen

ringer og spørger, om man vil være leder. Man begynder selv at tænke på, om det mon var en mulighed. Og efter lidt tænketid kunne jeg godt se mig selv i den konneks.

Som vores struktur er, arbejder afdelingsbioanalytikere ikke med i rutinen. Vi har i stedet faglige koordinators til at tage sig af den rent faglige ledelse. O.k., jeg kan godt tage telefoner eller gå i ambulatoriet, når det presser på, men det er et ledelsesmæssigt valg fra sygehusdirektionens side, at vi ikke gør det i det daglige. Det kan medarbejderne sommetider have svært ved at forstå.

Det er nok den dér mellemliderrolle, der er den sværeste; man er anbragt dér mellem medarbejderne og ledelsen og skal få dagligdagen og driften til at hænge sammen. Det er i det hele taget min største udfordring som leder; at få de forandringer, der er i gang i sundhedssektoren, til at forløbe, så det ikke går alt for meget ud over arbejdsglæden. Det er ikke altid, man kan efterleve den ambiti-

on, men – uden at være positiv klaphat – så synes jeg faktisk, at medarbejderne går ind i det med en stor velvilje. Men i det daglige kan arbejdspresset godt være for stort.

Jeg tænker meget over, hvordan jeg fremtræder, og hvem jeg gerne vil ligne som leder. Jeg og de to andre afdelingsbioanalytikere er gode til at give hinanden feedback og rose hinanden. Sygehuset har også lige etableret et mere formelt tværfagligt ledernetværk. Der mødes jeg med to overlæger og fire sygeplejersker, og det er – efter det første møde – meget lovende og inspirerende. Jeg vil ikke afvise, at jeg engang vil søge videre og blive ledende bioanalytiker eller tage fx en masteruddannelse. Men ikke nu; begge dele kræver, at jeg har noget mere erfaring.”

”JEG KUNNE SAGTENS VÆRE TILLIDSREPRÆSENTANT IGEN. BARE JEG HAR INDFLYDELSE”

Trine Jensen, 37 år, afdelingsbioanalytiker for 40 medarbejdere på Klinisk Biokemisk Afdeling på Amager Hospital siden 1. maj 2008. Har diplomuddannelse i ledelse og en fortid som tillidsrepræsentant

”Jeg er en af dem, der er vokset op med Kate Jørgensen (mar-kant, nu pensioneret, ledende bioanalytiker på Amager Hospi-tal, red.), og har derfor altid hørt, at der skal stå ’bioanalytiker’ alle vegne; altså, at vi som faggruppe skal gå ind og blande os, have en mening og få indflydelse. Det var også hende, der ’pressede’ mig til at gå i gang med en diplomuddannelse i sin tid. Flere gange, faktisk. Jeg var egentlig tillidsrepræsentant, da vores to afdelinger – på Amager og Hvidovre – blev slået sam-men under én fælles afdelingsledelse. Jeg søgte den stilling som afdelingsbioanalytiker/afsnitsleder, som blev ledig, selv-om jeg nu var ret glad for at være tillidsrepræsentant. Og var ret god til det. Jeg kan godt finde ud af det dér med at skulle tage beslutninger, forholde mig til andre mennesker og arbej-de tværfagligt. Mange af opgaverne som TR og afsnitsleder lig-ner på den måde hinanden. Og jeg tror, at hvis man er en god tillidsrepræsentant, så kan man også blive en god leder. Ja, grundlæggende elsker jeg at bestemme. Have indflydelse på

tingene.

Det kan være svært og ret frustrerende at agere i den kon-struktion, der nu er for vores afdelinger; at arbejde ét sted og organisatorisk høre til et andet sted stiller store krav om selv at være opsøgende med hensyn til information. Men det er jo blandt andet dét, lederrollen handler om i en stor organisation; at sørge for at være på forkant med situationen.

Faktisk synes jeg, at man som TR, via diverse udvalg og via dbio, bliver bedre orienteret om, hvad der foregår på hospita-lerne, end man bliver som leder.

Med hensyn til arbejdspress tager jeg det ret roligt. Min fritid betyder meget for mig, og når jeg går hjem, tager jeg sjældent arbejdet med. Jeg skal heller ikke have mere lederuddannelse; den diplomuddannelse var en hård omgang, og jeg er slet ikke læse-typen. Topleder – det bliver ikke mig. Faktisk kunne jeg sagtens blive tillidsrepræsentant igen. Bare jeg har indflydelse. Og selv har en god leder.”

”JEG ER HELT SIKKERT VOKSET MED OPGAVEN”

Kim Abel Block Olander, 36 år, afdelingsbioanalytiker for 34 ansatte på Klinisk Biokemisk Af-deling på Helsingør Hospital. Har været leder i halvandet år

”Det lå ikke lige i kortene, at jeg skulle være leder. Altså; vores afdelingsbioanalytiker gik på pension, og der kom en konstitueret leder, som ikke havde lyst til at blive. Stillingen var slået op i lang tid, og det begyndte at føles meget underligt. Vi var ligesom i et vadested. Et tomrum. Så var der nogle kolleger, der opfordrede mig til at søge den. Den tanke havde jeg virkelig aldrig tænkt før. Og var der kommet én udefra, havde jeg nok heller ikke søgt stillingen. Først og frem-mest fordi timingen var enormt dårlig; min kone og jeg stod for at skulle have tvillinger. Og med ét barn i forvejen var en lederstilling ikke lige det, der lå først for. Men det betød da noget, at der var nogen, der troede på, at jeg kunne klare det.

Den store forskel fra at være vagtgående bioanalytiker til at være afdelingsbioanalytiker er, at jeg aldrig bliver helt færdig med arbejdet inden for de 37 timer pr. uge; der er altid nye spæn-dende opgaver at tage fat på. Blandt andet står afdelingen lige nu foran en akkrediteringspro-ces. Og inden for det seneste år er vi også gået over til et nyt edb-system.

Mit job er på den måde meget alsidigt, og for nylig har jeg blandt andet været med til at sæt-te en ombygning i gang. Jeg føler faktisk, at jeg har reel indflydelse på tingene på afdelingen. Der bliver lyttet til mig.

Jeg vil faktisk sige, at jeg helt sikkert er vokset med opgaven. Selvom jeg på det nærmeste skulle sparkes i gang.

Ved ansættelsessamtalen fik jeg at vide, at jeg skulle være indstillet på at tage en uddannelse i ledelse. De satte dog ikke nogen tidsfrist på. Jeg skal først ud at høre fra forskellige, hvad jeg bør tage. Om det skal være en diplomuddannelse, en master, eller om det er noget andet, jeg har brug for. Men med tre børn skal det også lige kunne passes ind.”

MERITUDDANNELSEN - GAMMEL ORDNING

- Særlig uddannelse for laboranter e.l., der gerne vil være bioanalytikere
- Uddannelsen tager 2½ år og er SU-berettiget. Efter et særligt meritsemester gik eleverne direkte ind på uddannelsens 4. semester
- Uddannelsen er it-baseret fjernundervisning fra VIAUC, Bioanalytikeruddannelsen i Århus
- Netundervisningen suppleres af samværsdage og undervisning på VIAUC og praktikophold på sygehuse i regionerne: Syddanmark, Nordjylland og Midtjylland

FØRSTE HOLD MERITTER ER FÆRDIGE

Anette Lahn Hansen // **journalist**
Sine Fiig // **foto**

DET FØRSTE HOLD MERITSTUDERENDE PÅ FJERNUDDANNELSEN I ÅRHUS KAN NU KALDE SIG BIOANALYTIKERE. DE HAR KLARET SIG BRAGENDE GODT HELE VEJEN, LYDER MELDINGEN FRA VIAUC, OG DE FLESTE ER ALLEREDE I ARBEJDE

Bioanalytikeruddannelsen kunne allerede se det, efter at de meritstuderende havde afsluttet 1. semester. 14 laboranter, kemiingeniører o.l. var ved at uddanne sig til bioanalytikere. Og det så ud, som om man ville få brug for arbejdskraften.

"Voksne, vidende og helt oppe på tæerne," var det skudsmål, de meritstuderende fik af underviserne på praktikstederne. Det faldt allerede dengang i øjnene, at "meritterne" var vant til at gebærde sig på en arbejdsplads og færedes hjemmevant i laboratoriet.

Bioanalytikeruddannelsen, VIAUC i Århus, gav også de studerende ros med efter det første hæsblæsende merit-semester. Det gjorde det ud for hele tre første semestre på den ordinære bioanalytikeruddannelse.

"Alle bestod, og der er givet rigtig mange 10- og 12-taller. Flere end normalt," fortalte uddannelseschef Susanne Markussen dengang.

Nu kan hun gentage sig selv, efter at de studerende har afsluttet deres bacheloruddannelse. Niveaueet på bacheloropgaverne var igen højt med flere 10- og 12-taller.

"Det ligger i hele fjernstudiekonceptet, at de studerende er nødt til at være selvstændige og vidensøgende fra dag ét. Det første semester var faktisk lidt overpresset, fordi vi var bange for ikke at lære dem nok. De første merituddannede skulle for alt i verden ikke have en andenrangsuddannelse. Og det fik de bestemt heller ikke. Vi er faktisk lidt stolte af dem – og også af det arbejde, underviserne har lagt i at tilrettelægge netundervisningen," forklarer Susanne Markussen.

HAVDE VIDENSOVERSKUD

Karen Louise Møller har været en af underviserne på uddannelsen, og hun synes, at det har været spændende at følge det første hold til dørs.

Og ja, det har været noget af en stor faglig og teknologisk mundfuld for underviserne at skulle agere i cyberspace. At lægge forelæsninger ud på nettet som videoer og PowerPoint med lyd og at stå til rådighed via conferencesystemer, chatprogrammer, Skype osv. Men de kom igennem uden at få netuddannelsen galt i halsen. Og det gjorde de studerende også.

"De har været usædvanlig motiverede, målrettede og selvstændige," konstaterer Karen Louise Møller.

Derfor undrer det hende heller ikke, at tre studerende uafhængig af hinanden har fortalt dbio's journalist, at de af og til har følt, at de havde et vidensoverskud i forhold til de øvrige studerende på 6. og 7. semester.

Hun tror, at det ligger i undervisnings-

formen. Det er ret unikt at udbyde en naturvidenskabelig uddannelse på nettet.

"Vi ville gerne sikre, at de studerende lærte de mere hårde facts, for sådan er bioanalytikerfaget jo funderet. Så vi har nok storfordret dem med stof og opgaver til tider, men de har altså kunnet fordøje det, og det er jo dejligt at høre," ler hun.

Af de 14 studerende, der gennemførte 1. semester, har kun to opgivet uddannelsen, og en studerende er kommet til fra det efterfølgende merithold pga. af særlige kompetencer.

"At vi har ni bioanalytikere færdige nu, er en meget tilfredsstillende gennemførelsesprocent," mener uddannelseschef Susanne Markussen.

FLERE MERITTER PÅ VEJ

Det næste merithold bliver færdig til sommer, og der er også to hold halvtidsmeritstuderende i gang med uddannelsen – en uddannelse for laboranter, der allerede arbejder på sygehuslaboratorier, og som gerne vil have en bioanalytikeruddannelse.

"Det har været et logistisk puslespil at få den uddannelse til at gå op, og det har kun været muligt, fordi praktikpladserne har været imødekommende over for ønskerne om, hvornår de studerende skal læse, og hvornår de 'har tid' til at arbejde," forklarer Susanne Markussen.

Der er optag af nye netstuderende til efteråret, og på VIAUC er man spændt på, hvor mange der melder sig denne gang, hvor der udelukkende satses på almindelige studerende.

TRE UD AF NI

I februar 2008 talte dbio-bladet med to meritstuderende, Susse Andersen og Abdolreza Habibzadeh, på bioanalytikeruddannelsen på VIAUC. Nu er vi vendt tilbage for at høre, hvordan resten af uddannelsen er forløbet, og hvordan de ser på fremtiden inden for faget. De har begge skiftet uddannelsessted fra 6. semester, og derfor har dbio også talt med Charlotte Nørby, der har læst hele forløbet i Århus.

Navn: Abdolreza Habibzadeh

Alder: 52 år

Bopæl: Brønshøj

Tidligere uddannelse: Kemiingeniør og skolelærer

Fremtid: Har fået et etårigt vikariat på Klinisk Biokemisk Afdeling i Hillerød

Om merituddannelsen: Det er 2½ koncentrerede år foran computerskærmen

HAR OPDAGET SIT LÆSE-GEN

Navn: Susse Andersen

Alder: 50 år

Bopæl: Korsør

Tidligere uddannelse: Laborant

Fremtiden: Læse sundhedsvidenskabelig kandidatuddannelse og gerne studiejob som bioanalytiker

Om meritstudiet: Effektiv måde at lære hurtigt på, hvis man er disciplineret

For nyuddannede Susse Andersen går ambitionerne i retning af et universitetsstudium – gerne suppleret med et halvtidsarbejde som bioanalytiker

Efter mange år i laboratorier på bl.a. Novo og Dansk Apotekerforenings Laboratorium havde hun fået nok af fabriksfølelsen og lyst til at komme ud blandt dem, hendes arbejde drejede sig om: patienterne. Derfor satsede hun på at komme til at arbejde med længerevarende patientkontakt, f.eks. på en nuklearmedicinsk afdeling.

Men der er ikke nogen nuklearmedicinsk afdeling i hendes baghave og heller ingen ledige stillinger, og da hun har en halv voksen søn, kan hun heller ikke lige flytte. Samtidig har hun opdaget, at hun har et meget veludviklet læse-gen, og derfor stiler hun nu direkte mod at tage den sundhedsvidenskabelige kandidatuddannelse.

”Der er bare det problem, at jeg ikke kan få finansieret det overbygningssemester, jeg skal have for at komme ind på uddannelsen. Jeg ville gerne supplere studiet med et halvtidsjob som bioanalytiker, men de hænger ikke på træerne. Det var vi jo ellers lidt blevet lovet, da jeg begyndte på studiet,” griner hun og tilfø-

jer, at hun godt ved, at de manglende stillinger skyldes konjunkturedgang og sparerunder.

”Skæbnens ironi bliver måske, at jeg må tage halvtidsarbejde som laborant i stedet,” siger hun.

SKIFTEDE UDDANNELSESSTED

Susse har været meget glad for den boglig-faglige del de første tre semestre, mens hun var knyttet til VIAUC. Der hersker ifølge hende en særlig ånd på stedet. Herefter har hun skiftet uddannelsesinstitution to gange, først til Næstved og så til København på det, der svarer til 6. og 7. semester, for at få praktikken i pendlerafstand af sit hjem.

I alt var de tre studerende, der flyttede uddannelse til Sjælland efter 5. semester for at slippe for praktik på Fyn eller i Jylland. De kunne ikke få nogen garanti på forhånd for ikke at ende i Århus eller Aalborg.

”Vi tre har holdt lidt sammen, for det var svært at nå at få nogen særlig tilknytning til vores nye uddannelsessteder, når vi var i praktik og skrev bacheloropgave det meste af tiden,” forklarer hun.

FORDYBELSE BEDST

Den nyuddannede bioanalytiker erkender, at hun har følt de to sidste praktiksemestre som lange i forhold til resten af studiet.

”Jeg tror, at det skyldes, at vi er vant til at arbejde målrettet og komprimeret som fjernstuderende, så vi er meget højt oppe i gear. Vi har sikkert en helt anden tilgang til praktikken end andre studerende, der aldrig har set et laboratorium før. Praktikpladserne er da seriøse, men jeg har nogle gange følt mig helt forkert i tid og sted, fordi jeg ikke dur til at trille tommelfingre,” forklarer hun.

Til gengæld synes hun, at det har været spændende at fordybe sig i bacheloropgaven, som hun lavede med en studerende, som hun har læst sammen med i Århus.

”Emnet var flowcytometri og vurdering af en metode til at bestemme regulatoriske T-celler, og det har været rigtig spændende,” fortæller hun.

Den nærmeste fremtid vil vise, om hun kan komme i gang med universitetsstudiet nu, eller om hun skal udsætte det et halvt år.

PÅ RETTE HYLDE

Med eksamensbeviset i hånden glæder Abdolreza Habibzadeh sig til sit første arbejde som bioanalytiker. Et etårigt vikariat på Klinisk Biokemisk Afdeling i Hillerød.

Abdolreza Habibzadeh blev inspireret af sin kone til at læse merituddannelsen til bioanalytiker. Hun er selv bioanalytiker og glad for sit fag.

"Jeg er også sikker på, at jeg har valgt den rigtige uddannelse. Jeg har befundet mig godt i min praktiktid på Gentofte Hospital, hvor jeg har været på Klinisk Biokemisk Afdeling, og jeg har fået et meget godt indtryk af bioanalytikerfaget. Nu har jeg været i mit ny job en uge, og det er dejligt," siger Reza – som han helst vil kaldes.

Han betegner sin praktiktid som et meget roligt åndehul oven på de første tre komprimerede semestre foran computerskærmen.

"Nogle gange synes jeg, at praktikken næsten var for afslappende, men så sagde jeg til mig selv, at det var helt o.k., for man kan ikke forvente, at arbejdsbelast-

ningen skal være lige så hård som på et selvstudium. Jeg ved godt, at det rent faktisk hedder fjernundervisning, men på mange måder er det mere selvstudium, end jeg havde regnet med fra starten. Jeg havde nok troet, at der blev lagt flere forelæsninger ud på nettet. Men jeg vænnede mig til arbejdsmetoden."

Fjernstudiet har i øvrigt passet Reza godt, fordi han selv har kunnet tilrettelægge sin tid, men det har krævet stor arbejdsdisciplin.

RART AT FÅ LIDT SELVTILLID

I praktiktiden og på bioanalytikeruddannelsen i København, som han skiftede til på 6. semester (hans 4. sem.), har Reza flere gange oplevet, at han har vidst noget fagligt, som de studerende fra den ordinære bioanalytikeruddannelse ikke vidste.

"Det har været dejligt og tilfredsstillende at mærke, for når man læser på egen hånd, har man ikke helt fornemmelsen af, hvor meget de andre kan. Så vidste jeg da, at jeg var nogenlunde velforberedt til bachelorprojektet, men jeg

var da lidt nervøs før eksamen alligevel," siger han.

KVALITETSKONTROL TRÆKKER

Allerede fra studiestart har Reza gerne villet arbejde med kvalitetskontrol og kvalitetssikring, og derfor var det også naturligt for ham at vælge en bacheloropgave, hvor han skulle validere tre biokemiske analyser. TSH, Frit T₄ og T₃.

"Det var spændende at bruge al teorien i praksis, og oven i det havde vores projekt forhåbentlig en praktisk anvendelse for laboratoriet, som gerne snart skal have DANAK-akkrediteret analyserne," fortæller han.

Nu glæder han sig til at få et normalt familieliv igen. Han roser sin kone for at have haft stor tålmodighed med ham, når han har siddet i timevis foran computeren i et andet værelse.

"Hun har opmuntret mig hele vejen, fordi hun ved, hvor meget arbejde uddannelse kræver. Nu glæder jeg mig over at have en normal arbejdstid," siger Reza.

SKOLEBÆNKEN TUR-RETUR

Navn: Charlotte Nørby

Alder: 31 år

Bopæl: Århus

Tidligere uddannelse: Laborant

Fremtid: Har fået ansættelse på Klinisk Biokemisk Laboratorium, Center for Psykiatrisk Forskning, ÅUH Risskov

Om merituddannelsen: Man lærer at effektivisere og komprimere sin arbejdsindsats

Charlotte Nørby valgte laborantfaget fra, fordi hun så, og ser, bioanalytikerfaget som en mulighed til at få bedre overensstemmelse mellem formålet med sit arbejde og personen bag prøven.

"Jeg synes, at det er dejligt at have mulighed for patientkontakten," siger hun.

Charlotte kan sige det med overbevisning, fordi hun har haft meget patientkontakt i praktiktiden på Klinisk Biokemisk Afdeling i Silkeborg.

Det eneste, hun syntes var lidt svært i praktiktiden, var at skulle arbejde under så tæt supervision.

"Jeg har jo været vant til at have mine egne analyser som laborant, så det føltes

ret akavet ikke bare at måtte selv," ler hun og tilføjer, at praktiktiden nok var lige lovlig lang.

"Jeg trængte nok til at blive færdig med min uddannelse og komme rigtigt ud i arbejde," forklarer hun.

Forude ventede bachelorprojektet, og hun syntes efterhånden, at det var for ensomt at studere på egen hånd.

DET TOG FOR LANG TID

Netop ønsket om socialt samvær havde også fået Charlotte til at sadle om fra fjernstudiet. Efter meritsemestret begyndte hun på 4. semester (hendes 2. sem.) på den almindelige bioanalytikeruddannelse i stedet.

"Jeg havde savnet det sociale element i fjernuddannelsen, men skiftet var alligevel ikke helt det, jeg havde håbet. Jeg fik meget længere skoledage og lektier oveni. Det blev alt for bundet for mig, så jeg blev ret hurtigt net-studerende igen."

På fjernstudiet havde hun vænnet sig til en komprimeret arbejdsdag. Når hun stod op om morgenen mandag til fredag og lod, som om hun gik på arbejde og arbejdede hårdt igennem med studiet, kunne hun nå hele sit pensum mellem

kl. 8 og kl. 16, så hun havde fri om aftenen og i weekenderne.

"Det er nok en mere moden attitude, end jeg kunne opvise, da jeg tog min laborantuddannelse som yngre, så jeg kan godt forstå, at der skal være tid til frikvarterer og snak og en anderledes gennemgang af stoffet på skole-uddannelsen."

RINGEN SLUTTES

Efter en vellykket bacheloropgave er Charlotte glad for at have fået papir på uddannelsen og for, at hun har fået arbejde på Klinisk Biokemisk Laboratorium, Center for Psykiatrisk Forskning, ÅUH Risskov.

Der skal hun blandt andet arbejde med medikamentanalyser. Det foregår på HPLC-udstyr. Selvom der måske ikke er så mange bioanalytikere, der er vant til at arbejde på det, er det et kendt arbejdsområde for Charlotte fra hendes tid som laborant.

"Det er, som om de to verdener smelter sammen for mig. Og det er da dejligt. Jeg glæder mig til at komme i gang," understreger hun.

BESKEDNE STUDERENDE

Cykelhelme, nøgleringe med poletter til indkøbsvognen – eller hvad med en MP3-afspiller med dbio-logo? Niks. Medlemmerne af Studerendes Landsudvalg havde i stedet nogle ret så beherskede ønsker til nyt dbio-merchandise for studerende og helt nyuddannede bioanalytikere. Da emnet blev diskuteret på det seneste SLU-møde, enedes udvalget om at foreslå et skolestartsæt med penalhus, stiftblyant, kuglepen og viskelæder – med en påskrift, som minder de studerende om at melde sig ind i dbio.

Til uddeling ved "Færdig, hva' så?"-arrangementer for færdige bioanalytikere landede de på en blyantholder eller en bred lineal med dbio-logo til kittellommen.

Fleere HB-medlemmer udtrykte mild undren over den beskedne og mildest talt lavteknologiske ønskeseddel fra de unge dbio-medlemmer.

Birgitte Scharff, regionsformand for dbio-Hovedstaden, mente, at et penalhus på ingen måde matcher den måde, de studerende arbejder på i dag; det er jo dét, man giver til børn, der starter i børnehaveklasse, bemærkede hun.

Martina Jürs, dbio-Hovedstaden, mindede til gengæld om, at unge på SU næppe selv vil være villige til at betale fx 200 kroner for en dbio-cykelhjelm.

Camilla Bjerre, næstformand i dbio, gjorde rede for de økonomiske overvejelser bag de forskellige til- og fravalg. Skolestartpenalhuset kommer til at koste ca. 25 kr., mens blyantholderen står foreningen i ca. 10 kr.

Mette Thomsen, regionsformand for dbio-Midtjylland, foreslog, at der også bliver lavet en dbio-lineal til alle medlemmer.

"Den kunne fx have en tekst, der på forskellige sprog fortæller, hvad man som bioanalytiker siger, når man møder en patient til blodprøvetagning," sagde hun.

OK 11 - TEMMELIG HEMMELIG

dbio og Sundhedskartellet er for længst gået i overenskomst-mode; HB-medlem-

merne forholdt sig således til den foreliggende palet af OK-initiativer, der allerede er sat i søen. Først orienterede dbio-formand Bert Asbild dog om de seneste udviklinger i udredningsarbejdet i regeringens lønkommission. Selvom han ikke regner med, at den kommende rapport "ligefrem giver os en pose penge at gøre godt med", så mener han dog, at dokumentation af diverse lønuligheder alligevel vil kunne finde anvendelse som forhandlingsargumentation for organisationerne under Sundhedskartellet.

"Og der kommer i alt fald en dokumentation på bordet, som nogen vel må tage politisk stilling til," konkluderede han.

Sundhedskartellet er desuden lige på trapperne med et samlet debatoplæg, der skal inspirere de 11 organisationers medlemmer til lokalt at diskutere og prioritere i mulige krav til forhandlingerne. HB-medlemmerne kommenterede den foreløbige klasse og diskuterede bl.a., i hvilket omfang uddannelse og anden faglig udvikling for medarbejderne skal sikres på bekostning af "hårde" lønkrav. Der var bred enighed om, at linjen fra OK 08 skal videreføres, og at der "skal mere tryk på løn," som Britta Mølgaard, regionsformand for dbio-Nordjylland, formulerede det.

Der blev dermed så småt taget hul på en længere – men foreløbig helt intern og fortrolig – diskussion om niveauet i lønkrav, og om hvilke grupper der skal tilgodeses i særlig grad. Der er flere ubekendte i regnestykket end sidste gang, bemærkede Bert Asbild; dels ser det ud til, at lønmodtagerne "nærmest skal have penge med til forhandlingerne på det stærkt kriseunderdrejede private arbejdsmarked," som han sagde. Sundhedskartellet kan altså ikke denne gang bruge den private sektors overenskomster som løftestang.

Dels er de voldsomme sparerunder på sygehusområdet i regionerne kommet ind som en dark horse i opløbet. De fjerner den akutte arbejdskraftmangel som et pressionsmiddel.

AKTION IMOD BESPARELSER PÅ SYGEHUSENE

Adskillige HB-medlemmer efterlyste en form for samlet protest fra Sundhedskartellet imod de lokale besparelser på sygehusområdet rundt omkring i regionerne. Formand Bert Asbild mente, at fokus bør rettes overordnet mod diagnose- og behandlingsgarantierne, som i forvejen er vanskelige at overholde med de nuværende bemandinger – og umulige med de mange annoncerede fyringsrunder.

Fleere forskellige aktionsformer blev vendt og drejet; der var hverken stemning for – eller økonomisk opbakning til – at transportere medlemmerne til Christiansborg i bus fra hele landet. Sørgebånd og vågelys blev også afvist; det kunne give ubehagelige associationer for dødsygepatienter og pårørende. Sundhedskartellets forhandlingsudvalg drøfter på sit kommende møde mulighederne for en fælles reaktion fra alle organisationer med hospitalsansatte.

SPAREKNIVEN SKÆRPES IGEN

Oven på de tilsyneladende pludseligt opståede budgetproblemer på sygehuse rundt omkring i landet gjorde de fem regionsformænd kort rede for, hvordan det står til på deres medlemmers arbejdspladser. I det omfang de ellers har kunnet skaffe sig et overblik.

I Region Hovedstaden lagde Herlev ud med under stor dramatik at fyre flere hundrede medarbejdere – herunder de tre første bioanalytikere. 14 vakante bioanalytikerstillinger vil desuden blive nedlagt, fortalte Birgitte Scharff, dbio-Hovedstaden, der endnu ikke havde modtaget helt entydige meldinger om, hvordan det ser ud på de øvrige sygehuse, ud over at Rigshospitalet også har meldt fyringer ud. Regionen vil dog oprette en såkaldt "Tryghedsbank", der skal sikre ledige hurtigst muligt tilbage i job inden for regionen.

"Men det gør det så rigtigt svært for andre at få job på Hovedstadens sygehuse," sagde hun.

Mange medlemmer og tillidsrepræsentanter ringer til dbio med spørgsmål om løn og arbejde. I hvert nummer af fagbladet bringer vi hyppigt stillede spørgsmål med svar fra konsulenterne på området.

SPØRGE-JØRGEN

Jeg er ansat på månedsløn på et sygehus og er bange for at blive sagt op i spare-runderne, jeg kunne derfor godt tænke mig at vide, hvad mit opsigelsesvarsel er?

ARBEJDSGIVERENS OPSIGELSESVARSEL

Når du er funktionæransat på et sygehus, følger arbejdsgiverens opsigelsesvarsel af funktionærlovens § 2, stk. 2. Arbejdsgiverens opsigelsesvarsel stiger i takt med din anciennitet.

Det er din anciennitet på fratrædelsestidspunktet og ikke på opsigelsestidspunktet, der er afgørende. Varslet skal med andre ord kunne rummes i din samlede anciennitet. Dette gælder også, selv om medarbejderen blev ansat midt i en måned.

Arbejdsgiverens opsigelsesvarsler fremgår af nedenstående skema:

Opsigelsesvarsel	Ansættelsestid
1 måned (opsigelse inden udgangen af 5. måned)	0-6 måneder
3 måneder (opsigelse inden udgangen af 2 år og 9 måneder)	6 mdr.-3 år
4 måneder (opsigelse inden udgangen af 5 år og 8 måneder)	3-6 år
5 måneder (opsigelse inden udgangen af 8 år og 7 måneder)	6-9 år
6 måneder	Over 9 år

EKSEMPEL:

Du har været ansat siden den 25. maj 2004. I midten af januar måned 2010 er din arbejdsgiver nødt til at opsigte dig på grund af besparelser. Du har på det tidspunkt været ansat hos din arbejdsgiver i 5 år og lidt mindre end 8 måneder. Da opsigelsesvarslet skal gives til en måneds udgang, kommer du op på en anciennitet på 6 år inden din fratræden. Ansættelsesforholdet skal derfor opsiges med et varsel på 5 måneder til fratræden med udgangen af juni 2010.

Princippet om, at varslet skal kunne rummes i din samlede anciennitet, gælder ligeledes, hvis du bliver opsagt i prøveperioden.

FRATRÆDELSESGODTGØRELSE

Ud over dit opsigelsesvarsel kan du have ret til en fratrædelsesgodtgørelse jf. funktionærlovens § 2a. Denne siger, at en funktionær, der opsiges af arbejdsgiveren, og som ved fratrædelsen har opnået en anciennitet på henholdsvis 12, 15 eller 18 år, har krav på udbetaling af en fratrædelsesgodtgørelse, svarende til henholdsvis en, to eller tre måneders løn. Der er dog ikke ret til en fratrædelsesgodtgørelse, hvis du vil modtage folkepension ved din fratræden, eller hvis du ved din fratræden vil modtage alderspension fra arbejdsgiveren, og du er indtrådt i pensionsordningen før det fyldte 50. år.

Fratrædelsesgodtgørelsen udbetales på fratrædelsestidspunktet, og det er også her ancienniteten på fratrædelsestidspunktet, der er gældende for beregningen.

TIMELØNNEDE

Hvis du er timelønnet ansat på et sygehus, følger det af overenskomstens § 28, at dit ansættelsesforhold kan hæves uden forudgående varsel.

Mette Thomsen kunne rapportere om højest forskellige tilstande i henholdsvis den østlige og vestlige del af Region Midtjylland; I Århus ansætter de. I Holstebro afskediger de. Ja, supplerede Annette Toft, næstformand i dbio-Midtjylland, det "ruller på meget forskellig vis, og ikke alle hospitaler er lige hårdt ramt".

Der er indført ansættelsesstop, og i alt 100 stillinger er nedlagt i Hospitalsenheden Vest.

Merete Dahl Kjeldgaard, dbio-Nordjylland:

"Hos os foregår der noget i kulisserne med aftenmøder og weekendmøder og den slags. Men endnu har vi ikke fået noget meldt ud med hensyn til besparelser. Men det er sådan, at der inden for fire faggrupper ikke må slås stillinger op, så der er jo noget galt."

Fra Region Sjælland kunne Jenny Heinrichs fortælle, at der er annonceret et stort budgetunderskud – 130 mio. kr. på Sygehus Syd. Det skyldes ikke mindst store udgifter til bl.a. dyre lægevikarer i udkantsområderne.

I Region Syddanmark ånder alt imidlertid foreløbig budgettidyl:

"Der er ingen panik hos os. Vi har fået at vide, at Region Syddanmark har en sund økonomi. Jeg ville ikke kunne fylde nogen busser med medlemmer til en demonstration i København," lød det fra regionsformand Inger Søndergaard.

LEDIGE PLADSER PÅ KURSER FORÅRET 2010 DER ER LEDIGE PLADSER PÅ FØLGENDE KURSER:

Kursus nr. 10/04 Workshop i diagnostisk immunhistokemi Afholdes på Odense Universitetshospital den 3. – 5. maj 2010	Ny frist: 26. marts 2010
Kursus nr. 10/10 Smittemarkørundersøgelser Afholdes på Dalum Landbrugsskole i Odense den 20. maj 2010	Frist: 9. april 2010
Kursus nr. 10/11 Nuklearmedicinske knogleundersøgelser inkl. BMD målinger Afholdes på Vejle Sygehus den 6. maj 2010	Ny frist: 29. marts 2010
Kursus nr. 10/18 Temadag om INR-monitorering og EKG – for praksispersonale Afholdes på Dalum Landbrugsskole i Odense den 29. april 2010	Frist: 11. marts 2010
Kursus nr. 10/22 Fælleshed og forskellighed – på laboratoriet Afholdes på Quality Hotel Park, Middelfart den 6. maj 2010	Ny frist: 24. marts 2010
Kursus nr. 10/23 Patientcase-temadag Afholdes på Århus Sygehus NBG den 29. april 2010	Frist: 23. marts 2010
Kursus nr. 10/24 Grundlæggende kvalitetssikring på laboratoriet Afholdes på Hornstrup Kursuscenter, Vejle den 8.-9. juni 2010	Frist: 12. april 2010
Kursus nr. 10/25 Etisk dannelse i bioanalytikeruddannelsens kliniske del Afholdes på Dalum Landbrugsskole den 14.-15. april 2010	Ny frist: 7. marts 2010

På kurser hvor fristen er udsat på grund af for få tilmeldinger (ny frist), optages deltagerne i den rækkefølge vi modtager tilmeldingerne. Der lukkes for tilmelding, når kurset er fyldt op.

Yderligere oplysninger omkring kurserne se Efteruddannelseskataloget eller www.dbio.dk under efteruddannelse.

Du er altid velkommen til at ringe/maile til Janne Felby, tlf. 46953509, jfe@dbio.dk eller Pia Vinther Christensen, tlf. 46953513, pvc@dbio.dk, med spørgsmål til kurserne.

SMITTEMARKØRUNDERSØGELSER. BAGGRUND OG DIAGNOSTIK PÅ DONORER OG GRAVIDE

STED Dalum Landbrugsskole, Odense
TID 20. maj 2010

PROGRAM

09.30 – 9.45	Velkomst og praktiske oplysninger v/afdelingsbioanalytiker Berit Nørregaard
9.45 – 10.45	Anbefalinger for og konsekvens af svangreomsorg 2009 mht. smitte-markørscreening Udbredelse og smitterisiko for HBV, HCV, HIV, HTLV, CMV, syfilis v/læge Bitten Aagaard Jensen
10.45 – 11.00	Pause
11.00 – 12.00	Lov om krav til kvalitet og sikkerhed ved håndtering af humane væv og celler Hvilke "banker" har vi? Og hvad undersøges donorerne for? Algoritmer for donorundersøgelser/besvarelser v/afdelingslæge Lene Harritshøj
12.05 – 12.25	Praktisk håndtering vedr. knoglebank v/bioanalytiker Brian Damm
12.30 – 13.30	Frokost
13.30 – 14.30	Indberetningspligt, statistik og look back undersøgelser v/afdelingslæge Susan Cowan
14.30 – 14.40	Kaffepause
14.40 – 15.30	Det Danske bloddonor studie v/læge, phd. Christian Erikstrup
15.30 – 15.45	Opsamling og afslutning v/afdelingsbioanalytiker Berit Nørregaard

KOLORECTALCANCER: PATOANATOMISKE UNDERSØGELSER

Diagnostiske, prognostiske og terapeutiske markører

PROGRAM:

10.00-10.30	Kaffe/te +brød
10.30-10.50	Velkommen og introduktion Overlæge Jan Lindebjerg, Vejle
10.50-11.20	Biopsidiagnostik; håndtering og rapportering Jan Lindebjerg

Makroskopiske undersøgelser

11.20-11.40	Makroskopisk undersøgelse af friske og fikserede colon/rectalpræparater Rikke Hagemann-Madsen. Patologisk Institut, Århus Sygehus
11.50-12.10	Håndtering af rectumpræparater udtaget efter strålebehandling, Jan Lindebjerg
12.10-12.25	Præsentation af MacroPathD-fotosystemet Torben Petersen, Axlabs
12.25-13.05	Frokost (sandwich + vand)

Mikroskopiske undersøgelser

13.05-13.25	Tumorbudding, Louise Klarskov. Patologiafdeling, Hvidovre Hospital

Udvalgte prædikative og prognostiske markører

13.25-13.50	Mismatchrepair-systemet. Betydningen og analysemetoder, Tine Plato. Afdeling for Klinisk Patologi, Universitetshospital Odense
14.05-14.30	Hvorfor og hvordan analyseres for KRAS-mutation, Torben Hansen. Onkologisk afd. Vejle. Birgit Roed Sørensen og Lone Frischknecht. Patologiafdelingen, Vejle

Forskning/nye tiltag

14.30-14.55:	Hvorfor/hvordan kommer de gamle paraffinblokke til ære og værdighed igen, Sanne Kjær Frifeldt. Onkologisk afdeling, Vejle Sygehus.

Tid: 15. april 2010

Sted: Vejle Sygehus. "På Bjerget"

Arrangør: DSCH

Tilmelding: Senest 8. april 2010 til Ulla Evald, Patologisk Institut, BBH på ue01@bbh.hosp.dk

Indmeldelse i DSCH via www.dsch.dk eller via kassereren.

DANSK CYTOLOGIFORENING ÅRSMØDE

Fredag den 5. marts

12.30-13.00	Kaffe og velkomst
13.00-14.00	Klinik og behandling v. lungemedicin og overlæge Niels Christian Hansen. Lungemedicinsk afdeling, OUH
14.05-15.05	Diagnostik af serøse væsker v. overlæge Karen Ege Olsen. Afdeling for Kl. Patologi, OUH
15.35-16.50	Gennemgang af case med udgangspunkt i kriterier. Overlæge Karen Ege Olsen
17.00-18.00	Generalforsamling – Dansk Cytologiforening
18.00-21.00	Middag

Lørdag den 6. marts

8.45- 9.40	Kaffe, velkomst samt præsentation af udstillere
9.40-10.25	HPV-vaccine. Overlæge ph.d. Danny Svane. Gynækologisk afd., Rigshospitalet
10.35-11.35	Cylinderepitelforandringer i cervixcytologiske prøver. Overlæge Marianne Lidang. Patologiafdelingen, Herlev Hospital
11.35-12.30	Frokost
12.30-13.30	Udredning og behandling af cervix og corpuscancer. Gynækolog MD, ph.d. Pernille Jensen. Herlev Hospital
13.30-14.15	Psyke, immunforsvar og cancer. Professor, dr.med. cand.psych. Bobby Zachariae. Århus Universitetshospital
14.40-15.20	Gennemgang af netcases
15.20-15.25	Afslutning

Tid: Fredag den 5. marts og lørdag den 6. marts 2010

Sted: Store auditorium, ved Afdeling for Klinisk Patologi, Windsløwparken 15, 1. sal, Odense Universitetshospital.

Pris: 200 kr.

Tilmelding: Tilmeldingsskema på www.DSPAC.org. Tilmelding til piafuurs@rm.dk

STILLINGSANNONCER KUN PÅ NETTET ØNSKES ANNONCERING AF STILLINGSANNONCER UDELUKKENDE PÅ DANSKE BIOANALYTIKERES NETPORTAL **WWW.DBIO.DK**, KAN ANNONCEN BRINGES PÅ HJEMMESIDEN INDENFOR **2 ARBEJDSDAGE** FRA DEN MODTAGES. **PRIS 4.450 KR.**

Job

midt
regionmidtjylland

Vores værdier er dialog, dygtighed og dristighed. Vi værdsætter dialogen med patienter, brugere og medarbejdere og har et højt fagligt niveau i en kultur med plads til udvikling og faglig nysgerrighed.

Bioanalytiker

Klinisk Biokemisk Afdeling - Regionshospitalet Silkeborg

Et vikariat som vagtbærende bioanalytiker ved Hospitalsenheden Silkeborg med tjeneste ved Klinisk Biokemisk Afdeling og Blodbank, er ledig til besættelse 1. april 2010 eller efter aftale. Der er tale om et fuldtidsvikariat med en varighed på et år.

Arbejdsopgaver består bl.a. af varetagelse af bioanalytikerfaglige opgaver indenfor klinisk biokemi og blodbank samt deltagelse i afdelingens vagtordning.

Vi forventer, at du er uddannet bioanalytiker, er servicemindet, omhyggelig og kvalitetsbevidst samt interesseret i patientkontakt.

Skriftlig ansøgning skal være os i hænde **senest mandag d. 15. marts** på adressen Regionshospitalet Silkeborg, Klinisk Biokemisk Afdeling, Afdelingsledelsen, Falkevej 1-3, 8600 Silkeborg eller e-mail: silkliafd@rn.dk.

Se hele stillingsopslaget på www.rm.dk/job

EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE

Klinisk vejlederuddannelse

Sundhedsfaglig diplomuddannelse (SD)

- Obligatorisk modul
- Afgangsprøve
- Valgmodul
- Molekylærmedicinsk laboratorietechnologi

Uddybende beskrivelse af ovenstående moduler samt ansøgningskema kan hentes på www.uksj.dk/cv.

University College
Sjælland

JOB

I REGION NORDJYLLAND

Afdelingsbioanalytiker

FBE Klinisk Biokemi Syd, Afsnit Hobro, Aalborg Sygehus

Stillingen som afdelingsbioanalytiker i FBE Klinisk Biokemi Syd, afsnit Hobro er ledig til besættelse 1. april 2010 eller efter aftale.

Den funktionsbærende enhed (FBE) omfatter de klinisk biokemiske afdelinger på henholdsvis Hobro, Farsø, Dronninglund og Aalborg Sygehus og er en af landets største klinisk biokemiske afdelinger med en analyseproduktion på over 6 mio. pr. år. Aalborg Sygehus er en del af Århus Universitetshospital.

Afdelingen vil fremover være normeret med en afdelingsbioanalytiker og 12 bioanalytikere.

Yderligere oplysninger

Ledende overlæge Anna-Marie Münster, tlf. 99 32 31 68, mail: a.munster@rn.dk eller konst. ledende bioanalytiker Bente Schønning, tlf. 99 32 31 66, mail: besk@rn.dk

Bioanalytikere

Patologisk institut, Aalborg Sygehus

To stillinger som bioanalytiker 37 timer pr. uge, er ledig til besættelse snarest.

Den ene stilling er tilknyttet Laboratorium for immunhistokemi og den anden stilling Laboratorium for cytologi. På sigt kan der ske opgaveændringer, således at stillingerne tilknyttes Laboratorium for histologi.

Laboratoriet gør brug af automatiseret screening til cervixcytologiske prøver, hvorfor oplæring i brug af denne teknik vil finde sted.

I laboratoriet for immunhistokemi og udvikling er der en normering på 7,4 bioanalytikere, heraf en afdelingsbioanalytiker, en specialist, 7 bioanalytikere, hvoraf 4 er rotanter, desuden er der tilknyttet en kvalitetskonsulent.

Yderligere oplysninger

Konst. afdelingsbioanalytiker Jette Møller, tlf. 99 32 82 42, Laboratorium for immunhistokemi eller konst. afdelingsbioanalytiker Helle Lanner, tlf. 99 32 16 39, Laboratorium for cytologi.

job.rm.dk

her kan du læse mere om de ledige stillinger

Bioanalytiker søges til Sygehuset i Qaqortoq - Sydgrønlands største by

Ansøgningsfrist: 12. marts 2010

På Qaqortoq Sygehus er der en ledig stilling som bioanalytiker, der ønskes besat pr. 1. februar eller snarest efter nærmere aftale.

Har du lyst til at prøve med et vikariat først, er vi til at snakke med. Laboratoriet i Qaqortoq er et mindre kystlaboratorium, der er normeret med to bioanalytikere, hvoraf den anden stilling er besat med en fast dobbeltsproget bioanalytiker. Laboratoriet er udstyret med moderne udstyr. Laboratoriet udfører de mest almindelige kliniske/kemiske analyser, og har ansvaret for egen blodbank samt de mikrobiologiske undersøgelser.

Yderligere oplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til ledende bioanalytiker på Dronning Ingrid's Hospital Inge Lise Kleist på tlf. (+299) 34 46 21 efter kl. 12.30 dansk tid.

Løn og ansættelsesforhold er efter den til enhver tid gældende overenskomst mellem Naalakkersuisut og Aaviaasut Kalaallit nunaanni for bioanalytikere og farmakonomer i Grønland.

Grundlønnen udgør pr. 01. april 2009 mellem kr. 23.011,00 og 24.205,45 pr. måned, alt efter anciennitet.

Dertil kommer i henhold til overenskomstens § 12 et særlig tillæg på kr. 300,00 pr. måned, samt § 14 et puljetillæg på kr. 1.000,00 pr. måned.

Arbejdsgiver indbetaler 10 % af grundlønnen i pensionsbidrag, og den ansatte indbetaler 5 % i eget bidrag.

Trækprocenten er mellem 40 og 44 og der er et fast månedligt fradrag på kr. 4.833,00. Efter 6 måneder i Grønland er man skattefritaget i Danmark. Ved ophold i under 6 måneder er der evt. mulighed for fradrag for dobbelt husførelse. Kontakt dit lokale skattekontor for yderligere oplysninger om det.

Ved vikariater ydes der for den ansatte fri til- og fratrædelsesrejse. Ved fastansættelse ydes der fri tiltrædelsesrejse og bohavflytning fra Danmark til Grønland og efter 3 års ansættelse fri fratrædelsesrejse og bohavflytning fra Grønland til Danmark.

Efter 2 års ansættelse kan fastansatte søge feriefrirejse gennem en feriefond, arbejdsgiver indbetaler til. Eventuel medrejsende ægtefælle/dermed ligestillet og børn under 18 år er omfattet af frirejserne.

Der anvises bolig, for hvilken der betales efter gældende regler. Generelle oplysninger om løn- og ansættelsesforhold kan fås ved henvendelse til konsulent Erik Egede på tlf. (+ 299) 34 46 81, efter kl. 13.30 dansk tid eller pr. e-mail ereg@peqqik.gl.

Ansøgning med oplysning om uddannelse, tidligere beskæftigelse, kopi af eksamens- og autorisationsbeviser fremsendes til:

Grønlands Selvstyre
Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse
Personaleadministrationen
Postboks 1230
3900 Nuuk

Ansøgningen bedes tillige vedlagt oplysnings-, bolig- og referenceskema i udfyldt stand. Skemaerne kan rekvireres ved Grønlands Repræsentation i Danmark på telefon 32 83 38 00.

Bioanalytiker til fast stilling, barselsvikar og sommervikarar

Laboratoriet på Landssygehuset i Tórshavn søger bioanalytikere fra den 1. maj 2010:

- en fast stilling
- et barselsvikariat for et år
- sommerferievikarar til og med 30. september. Hele perioden eller efter aftale

Alle stillinger er fuld tid med tilkaldevagter.

Laboratoriet omfatter alle 5 specialer indenfor faget. Desuden har vi ambulatorium både på sygehuset og på bygd. Vi holder til i nye lokaler og har gode arbejdsforhold.

På laboratoriet er der ansat 25 bioanalytikere, 2 sekretærer og 1 medhjælper samt en patolog. Alle bioanalytikerne skifter mellem de enkelte specialer. Hovedarbejdsområdet er i begyndelsen klinisk biokemi.

Kvalifikationskrav

- bioanalytikeruddannelse
- gode samarbejdsevner og fleksibilitet

Løn- og ansættelsesforhold i henhold til overenskomst mellem Bioanalytikarafelagið og Figgjarmálaráðið.

Bolig kan stilles til rådighed mod betaling til gældende tariffer. Rejseudgifter tur/retur refunderes.

Ansøgningsfristen er 12. marts 2010 kl. 12.00

Yderligere oplysninger fås hos Ivy Hansen, ledende bioanalytiker, tlf. 304500, lokal 5601 eller e-mail: lsivyha@ls.fo

Skriftlig ansøgning med kopi af cv og beviser sendes til:

Landssjúkrahúsið

Løn- og personaleafdelingen
FO-100 Tórshavn
Færøerne

AL HENVENDELSE; DANSKE BIOANALYTIKERE, DBIO@DBIO.DK; T: 46 95 35 35

ANMELDELSE

”LÆGEN ER I DAG IKKE AGTET SOM TILFORN”

Alle disse løfter om et tidssvarende sundhedsvæsen – en debatbog om de danske sygehuse. Tage Voss, Poul Jørgen Ranløv, Niels Høiby, Tom G. Bolwig plus 12 andre bidragydere. Forlaget Vandkunsten. 286 sider. 229 kr.

Fra dengang hvor lægen var en ubestridt beundret skikkelse. Her professor dr. med. Thorkild Rovsing under en forelæsning i 1920. Rovsing var overkirurg, først ved Det Kongelige Frederiks Hospital, fra 1910 ved Rigshospitalet, og professor i kirurgi ved Københavns Universitet 1899-1925. I sin disputats fra 1889 påviste han bakterielle infektioners betydning for blærebetændelse og lagde grunden til udviklingen af dansk urologi. Under Påskekrisen 1920 blev han undervisningsminister i det kortvarige ministerium Liebe efter først at have været udpeget af kongen som regeringsleder.

Dansk Selskab for Selvretfærdig Surhed i Sundhedsvæsenet, (adækvat betegnelse for de 16 sure og bedrevidende bidragydere; 15, flere pensionerede, overlæger samt en lægetilgiftet anæstesisygeplejerske – den eneste kvinde i forsamlingen i øvrigt) har udgivet, hvad forlaget kalder en ”debatbog om de danske sygehuse”. Bogen må siges at leve op til varedeklarationen i den forstand, at den ganske rigtig bringer ramsaltede synspunkter om vores sundhedsvæsen til torvs. Også relevante synspunkter, der nok fortjener at blive debatteret på et seriøst og skridsikkert grundlag. Men når bogen alligevel rammer ret meget ved siden af skiven, er det, fordi de fleste af indlæggene mangler aktuel dokumentation eller opdateret argumentation, men mest er en opstemmet bunke af fordomme, postulater, idiosynkrasier samt had – jo! – mod ledende sygeplejersker i almindelighed, Dansk Sygeplejeråd i særdeleshed, DJØF’ere af enhver gangart, tåbelige politikere, krævende patienter og et samfund, der bare er hoppet helt af gevindet.

Overskriften på denne anmeldelse stammer således fra den nu forhenværende praksislæge og utrættelige debattør Tage Voss, der på side 15 lige pludselig formulerer denne pragtfulde sætning, der emmer af hengemte længsler mod Engang.

”Dengang, da Doktoren bare kunne parkere, hvor han lystede i provinsbyen,

uden risiko for parkeringsbøder; han var jo ude for at redde liv. Og hvor han – som det jo oftest var – kunne få en kommunal sagsbehandler til at ryste i bukserne, hvis hun – for sådan var det jo også – ikke hurtigst muligt fik en bevilling til en social belastet og sygdomsramt familie hastet igennem systemet.”

I det hele taget er autoritetstabet den røde tråd i de 15 indlæg. Debatbogen påkaldte sig med netop den vinkel en vis opmærksomhed, da Weekendavisen ved nytår benyttede et par af bidragene som afsæt for en artikel om, hvordan DSR angiveligt har smadret det danske sygehushvæsen med deres utidige pseudoakademisering af sygeplejefaget og krav om ledelsesposter helt op i toppen af pyramiden – dér, hvor kun læger bør færdes, forstår man. Den beklagelse er hørt før, men man må medgive, at den her får endnu en effektiv overhaling.

Når ret skal være ret, så falder man dog også over et par helt ædruelige tanker og bekymringer i bogen, men ikke noget, som ikke er sagt, skrevet og hørt før. Alle disse løfter om et tidssvarende sundhedsvæsen kan dog med fordel læses som en historisk dokumentation af sindelaget hos lægestandens ronkedorer og sølvrygge. Engang nød de næsegrus ærefrygt. I dag har de heldigvis fået rigtig god tid til at skrive debatbøger og putte på greenen. □

h:b:n